

CONTRA

granskar det politiskt korrekta

Mikael Willgert
Vindkraften
Arvsfonden

nr 5 2019 årgång 45 Pris 25:--

9 770347 647008

CONTRA

granskar det politiskt korrekta
partipolitiskt obunden
utges sex gånger årligen
Nummer 5 2019
Nummer 267 från starten
ISSN 0347-6472
Copyright Stiftelsen Contra
Eftertryck endast efter överenskommelse

Ansvarig utgivare

Géza Molnár

Kontakt

Box 8052, 104 20 Stockholm
redax@contra.nu 08-720 01 45
bestallning@contra.nu

contra.nu

Nyheter – Debattforum – Produkter
För prenumeranter även:
contra.nu/for-prenumeranter
Användarnamn och lösenord finns endast i
den tryckta versionen av Contra

Nätbutik

Gå in på
contra.nu/contras-natbutik/

Facebook

facebook.com/pages/
Contra/128635870583878

Twitter

twitter.com/contranu

Veckans Contra

Elektroniskt veckobrev (gratis)
Beställning: prenumerera@contra.nu
Avbeställning: avboka@contra.nu

Prenumeration

Minst 175, men gärna 250 kronor, per år.
Plusgiro 85 95 89-4. Bankgiro 5682-0392.
Student 95 kronor, ange skola/universitet.
paypal.com – sök redax@contra.nu

Medarbetare

Styrelseordförande: Géza Molnár.
Redaktion: Géza Molnár, C G Holm och
Fredrik Runebert.
Bibliotekarie: Filip Björner.
Övriga medarbetare: Karl-Göran Bottwyk,
Tommy Hansson, Britt-Louise Hoberg,
Bertil Häggman, Bertil Lindblom och
David Stavenheim samt Christer Arkefors i
Italien, Bertil Wedin i Mellersta Östern och
Allan C. Brownfeld i USA.

Presslagd 2019-10-07
Carlshamns Tryck & Media AB,
Karlshamn 2019

Demokrati är folkstyre

Politiker och ledande media i Sverige tycks i allt mindre utsträckning förstå vad demokrati betyder. Demokrati är grekiska och betyder folkstyre. De flesta vet nog alltså detta, men om Skolverkets planer på ändrade läroplaner förverkligas kommer hela antiken att försvinna på högstadiet och även den kunskapen raderas då ut.

I dagens samhälle talas det istället ofta om att demokrati förutsätter anslutning till vissa värderingar, värderingar som ändras allt eftersom. Och där de svenska värderingarna inte nödvändigtvis behöver överensstämma med värderingar i andra länder. Inte ens andra EU-länder. Ett exempel är abortfrågan där Sverige intar en extrem inställning och Polen och Irland motsatt extrema inställning. Inget av länderna är för den skull odemokratiskt.

Att som det brittiska folket, säga att de inte längre vill vara med i EU, motiverar enligt vissa diverse åtgärder, till exempel försök att låta det brittiska parlamentet sabotera det brittiska folkets vilja eftersom Storbritannien *borde* vara med. EU har medvetet satt en fransman som huvudförhandlare (Michel Barnier) för att försvåra en överenskommelse i överensstämmelse med den brittiska folkviljan. Demokratiska grundvärderingar säger att Storbritannien ska lämna EU, eftersom brittiska folket så beslutat. De som tycker något annat är demokratins fiender.

EU har också ifrågasatt de politiska beslut som fattats i demokratisk ordning av de polska och ungerska folken. Det ungerska partiet Fidesz fick i senaste valet (2018) 49,3 procent av rösterna. Ingen har ifrågasatt att valet inte varit rättvist och rättsäkert. Men Fidesz politik ogillas av en del andra länder som vill sätta sin agenda på Ungern.

Samma gäller Polen, där regeringspartiet Lag och rättvisa i senaste valet, 2015 (nytt val hålls senare i år), fick 37,6 procent av rösterna (i särklass störst, på grund av valsystemet fick partiet 51 procent av platserna i riksdagen, sejmen). Polen kritiserar flitigt för angrepp mot rättsstaten. Det handlar om två saker, dels håller man på att införa en motsvarighet till det svenska Domstolsverket, något som kan kritiseras, men en kritik som då i lika hög utsträckning bör drabba Sverige. Dels sänkte regeringen pensionsåldern för domare i Högsta domstolen från 70 till 65 år för att bli av med domare som utsetts på kommunisttiden och av de domare som en gång utsetts av kommunisterna (nya domare utses av redan tillsatta domare). Dock backade regeringen från detta beslut. I Sverige var det först 2008 som regeringens oinskränkta makt att utse domare avskaffades. Nu utser visserligen Regeringen fortfarande domare, men den måste först inhämta förslag från Domarnämnden. Ibland kritiserar också den polska regeringens kontroll över polsk public service. Sådan kritik faller dock platt till marken från alla som accepterar förhållandena i Sverige.

CONTRA-NYTT

Så fungerar din prenumeration på Contra

Prenumerationer på Contra fungerar så att en årsprenumeration är på sex nummer, oavsett när på året prenumerationen börjar. När prenumerationen upphör får du ett meddelande från Contra tillsammans med det sista numret på din prenumeration. Skulle du av misstag betala en gång för mycket, så förlängs prenumerationen med ytterligare ett år även om prenumerationen just då inte är slut. Vi bifogar alltid ett inbetalningskort till tidningen för dem som vill beställa varor eller ge ett bidrag.

Omslagsbilden. Mikael Willgert, programledare på SwebbTV.

Alternativ-media tar plats

Även om skattebetalarna förser ”public service” med åtta miljarder skattekoronor per år sjunker tittar- och lyssnarsiffror. Istället kommer kommersiella kabelkanaler som Netflix och Viaplay alltmer, liksom de alternativa medierna. De stora kabelkanalerna lever på underhållning, medan de alternativa medierna satsar hårt på seriös information. Contra har talat med en av de ledande på området, Mikael Willgert på SwebbTV.

Samtidigt som svenskarna från senaste årsskiftet tvingas vara med och betala 8 miljarder om året för så kallad public service inom etermedia växer fler alternativa kanaler fram.

Samtliga riksdagspartier var från början med om beslutet, men Sverigedemokraterna backade i sista stund och röstade emot. I år har Moderaterna också börjat backa från stödet till public service och verkar åtminstone vilja omvandla Sveriges Television och Sveriges Radio till mindre och vassare kanaler. Enligt parti-stämman ska frågan utredas.

Den som först på allvar bröt mot TV-monopolet var Jan Stenbeck som startade *TV3* på nyårsafton 1987 med sändningar från London för att gå runt monopolet. Den som därefter gjorde en stor insats var Ian Wachtmeister som tvingade Carl Bildts regering att följa partiernas valloften och införa mer frihet inom etern. Bland annat kom *TV4* (som fick tillstånd att sända via marknätet) och med tiden en rad andra kanaler som kunde spridas via det framväxande kabelnätet. Där hittar man bland annat den av Johnson-koncernen finansierade kulturkanalen *Axess*.

Under senare år har alternativa media växt sig allt starkare genom distribution på nätet. Inte minst framväxten av *YouTube* har spelat stor roll. *YouTube* tillhandahåller en färdig infrastruktur för den som vill starta distribution av TV-program. *YouTube* ägs idag av *Google*. Men *YouTube*s starka ställning på marknaden gör att det också finns risker för maktmissbruk, vilket vi ska se mer om nedan.

Det finns ett flertal nya TV-kanaler som utnyttjar de möjligheter som nätet erbjuder. De två kanaler som *Contra* i första hand har noterat är Henrik Jönssons veckoprogram, en knapp kvart med aktuella politiska kommentarer varje lördagmorgon¹ och *SwebbTV* som framförallt

profilerat sig genom nästan timslånga inträngande intervjuer med ledande politiskt inkorrekt debattörer².

Contra har intervjuat programledaren i *SwebbTV*, Mikael Willgert.

Vad har du gjort tidigare; har du någon journalistisk bakgrund?

–Nej, jag har arbetat med systemutveckling. Som anställd i välkända storföretag,

C G Holm intervjuar Mikael Willgert

men också i mindre företag. Jag stördes av bristen på sanningsenlig nyhetsförmedling inom flera områden där den politiska korrektheten har lagt ett lock på informationsfriheten. Det handlade främst om klimatfrågan och invandringen, men även om familjefrågor och feminismen. På senare tid har vi också börjat intressera oss för hälsofrågor och läkemedel.

Hur många är engagerade i SwebbTV?

–Det är ett stort antal personer som är med i nätverket som ligger bakom *SwebbTV*. Vi kanske är hundra personer som är mer eller mindre inblandade.

² <https://www.swebbtv.se>

SwebbTV sänder normalt en ”lördagsintervju” en gång i veckan, men det kommer av och till andra inslag, som ett reportage utanför domstolen i rättegången mot *ASAP Rocky* (där juristikprofessorn *Mårten Schultz* intervjuades på gatan), närvaro i *Almedalen* och inför valet 2018 intervjuer med två partiledare som inte fick vara med i *SvTs* valbevakning (*Ilan Sadé* från *Medborgerlig Samling* och *Gustav Kasselstrand* från *Alternativ för Sverige*). En vanlig lördagsintervju kan ha mellan 20 000 och 50 000 tittare, men det har några gånger inträffat att program fått över 100 000 tittare, med en topp på 175 000 tittare. Det är onekligen imponerande att timslånga intervjuer som med en expert penetrerar klimatfrågans tekniska detaljer kan få 60 000 tittare och mer. Det märks att det finns ett sug på seriös information i en fråga där statsmedia mest ägnar sig åt propaganda. Under december 2018 hade *SwebbTV* en miljon visningar på sammanlagt 350 000 timmar.

Och hur kom ni igång?

Vi var några engagerade som diskuterade att det behövdes en oberoende kanal som släppte fram dem som var portade i vanliga media. I starten fick vi låna en studio för att gå från ord till handling.

–Vi fick så småningom en rad framstående personer i nätverket som ställde upp i inträngande intervjuer i viktiga samtidsfrågor. Det var förre professorn i etnologi *Karl-Olov Arnstberg*, förre storföretags-

¹ https://www.youtube.com/results?search_query=henrik+jonsson

ledaren Lars Bern, docenten i företags-ekonomi Jan Tullberg med flera.

Under första verksamhetsåret fungerade Jan Sjunnesson som programledare, men sedan han lämnade verksamheten 2017 har jag tagit över den rollen. *Swebb-TV* är partipolitiskt oberoende.

Du är ingen skjutjärnsjournalist som ser de intervjuade som offer, snarare tvärtom.

–Ja, de intervjuade är viktiga tänkare, stjärnor. Jag ser det som min uppgift att hjälpa till i processen att komma ut med viktig information. Inte att polemisera mot dem. Jag är nyfiken på vad de har att berätta och jag vet att tittarna är det också. Vi får mycket bra respons på våra program och många mejl från tittare som är tacksamma för att de får tillgång till information som inte går att få genom andra kanaler. Vi har också vinnlagt oss om att i programmen gå genom frågeställningarna ordentligt och då brukar det gå åt nästan en timme. Vi har diskuterat om vi skulle göra som är brukligt på övriga medias nyhetsprogram, ha korta avsnitt på högst sju minuter. Men vi vill inte snuttifiera. Är innehållet intressant så behövs det mer tid. Men tiden är inte ett självändamål. Det finns ett sug efter information i viktiga frågor och vi vill vara med och tillgodose det suget. Att hjälpa tittarna att få sammanhang i de stora viktiga frågorna.

Hur ser du på de traditionella mediernas möjligheter i framtiden?

–Genom att bli alltmer propagandakanaler för etablissemangen har de valt väg. Det blir svårt för dem att komma tillbaka på banan. De har den statliga finansie-

ringen, men i längden måste det bli svårt för dem att tala inför tomma läktare. Det kommer ständigt fram nya spelare som konkurrerar med de stora. Och visst, det finns spelare som har resurser om de väljer att satsa helhjärtat. Jag tänker på de stora mediehusen. Det kan gå som i skivindustrin. Den kämpade hårt emot alla förändringar; men till slut gav den upp sitt försvar av det gamla och satsade helhjärtat på streaming, genom *Spotify* och andra liknande kanaler. Jag föreställer mig att vi kan få en liknande utveckling inom media. De etablerade kämpar emot det nya, och en förändring tar längre tid än man tror, men så kommer vändpunkten och då kan omsvängningen ske snabbt.

Dock kan det vara svårt för gammalmedia att svänga om och börja intressera sig för tittarna. För att klara det skulle de troligen behöva byta personal.

I början av augusti blev ni avstängda från YouTube. Vad hände?

–Fredagen den 2 augusti kl 16:45 fick vi ett mejl från *YouTube* att vi var avstängda från *YouTube* på grund av brott mot "community-reglerna". Vad det handlade om fick vi inte veta. Och *YouTube* är i stort sett omöjliga att få tag på om man vill nå en människa, inte en robot. Vi fyllde i deras eget formulär om att "överklaga" beslutet, men hörde aldrig av dem. Vi arbetade med att placera ut våra senaste intervjuer på andra kanaler, till exempel *Vimeo*. På tisdagen vid lunchtid fick vi av våra tittare, inte av *YouTube*, höra att kanalen var påkopplad igen. Också nu utan någon förklaring.

–I april 2018 kallade regeringen till sig *Google* och *Facebook* för att få dem att granska det material som publicerades.

Det var Morgan Johansson och Peter Eriksson som deltog från regeringens sida. *Facebook* hörsammade inte kallelsen, de hade redan träffat ett avtal om etableringen av en serverhall i Luleå med statligt etableringsstöd och särskilda nedsättningar av energiskatterna (en serverhall som den i Luleå drar lika mycket el som en normal stad). Om det dessutom gavs särskilda kontraktsfördelar i elkontrakten med helstatliga Vattenfall har inte gått att reda ut. *Google* höll på att förhandla om ett liknande avtal och såg sig väl därför föranlåten att ställa upp på regeringens kallelse. *Google* är vår viktigaste mediekanal, dels genom sökmotorn som genom sina algoritmer styr sökresultaten, dels genom *YouTube* som är dominerande när det gäller att sprida videofilmer.

–Ingrid Carlqvist, som från sin tid som journalist på *Aftonbladet* och *Sydsvenska Dagbladet* har goda kontakter med personer inom regeringskansliet, hävdar att det var påtryckningar från regeringen som gjorde att *SwebbTV* blev avstängt, men att det samtidigt var den stora uppmärksamhet som avstängningen föranledde i oberoende media (ingen av de etablerade tidningarna eller etermedierna har ens nämnt avstängningen) som gjorde att kanalen släpptes på igen. Också Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap (med Dan Eliasson som generaldirektör) förefaller ha varit inblandad. Framförallt är det *SwebbTVs* engagemang i klimatfrågan som har varit till irritation för myndigheterna och regeringen. Vi har släppt fram de främsta experterna som helt har klätt av klimatalarmisternas falska agenda.

–Det känns väldigt motbjudande att regeringen ska förhandla med företag som *Google* om ekonomiska fördelar, samtidigt som man ställer krav på företaget att granska innehållet i vad som distribueras via bolagets kanaler. Det handlar om korruption.

–Plattformarna ska inte utöva en censurfunktion och ansvaret ska inte läggas på plattformarna utan på den som tillhandahåller materialet. Systemet med ansvarig utgivare fungerar också på internet om medierna ifråga anmäler en ansvarig utgivare enligt Yttrandefrihetsgrundlagen. Har de inte gjort det gäller hårdare regler.

En liknande händelse 2006 hanterades på ett helt annat sätt. Justitieminister Laila

Freivalds medverkade i nedstängningen av Sverigedemokraternas hemsida. Det skedde genom att hon (och SÄPO) kontaktade Sverigedemokraternas webbhotell och krävde att partiet skulle stängas av för att de publicerat en "olämplig" karikatyrteckning i anslutning till de kända Muhammed-karikatyren i *Jyllands-Posten*. Det dröjde inte länge innan statsminister Göran Persson sparkat Freivalds för hennes roll i ett statligt angrepp på yttrandefriheten. Då var det inga hemligheter hur nedstängningen gått till. I det i år aktuella fallet är det tystnad som gäller. Och det verkar inte som Stefan Löfven har samma rakryggade hållning till yttrandefriheten som Göran Persson. Det kan tilläggas att angreppet 2006 riktade sig mot en mer grundläggande funktion på internet, ett webbhotell. Men där finns det nu så många aktörer att ett liknande försök idag inte skulle fungera, eftersom det finns så många andra som kan ta över. Det förhåller sig annorlunda med de mer

s sofistikerade tjänster som tillhandahålls av *YouTube*.

YouTube betalar en del av reklamintäkterna till de som tillhandahåller materialet och därför har de två nivåer på sanktionerna mot användarna. Det första är att stänga av intäktströdet genom att stoppa reklamfinansieringen av inslagen. Det andra är att stänga av hela kanalen. Då ska det först ske med varningar till den som berörs. *SwebbTV* fick aldrig några varningar utan bara ett mejl samtidigt som stängningen genomfördes (för utländska tittare var det viss eftersläpning på avstängningen, men inom ett par dygn var det omöjligt att se på *SwebbTV* också i andra länder).

–Jag vill dock understryka att *SwebbTV* har huvuddelen av sina intäkter från generösa tittares direkta stöd, inte från *YouTube*.

Klimatfrågan är en av de viktigaste politiska frågorna och samtidigt en av de som utsätts för en massiv felinformation i ledande media. Hur ser du på det?

–Jag menar att klimatalarmisterna har gjort ett strategiskt misstag när de valt att satsa så hårt på Greta Thunberg. Hon saknar djupare kunskaper i klimatfrågan, vilket inte är att begära från en 16-åring som inte ens gått i gymnasiet. Alltför genomskådade Greta. Klimatalarmisternas risk består i att Greta förr eller senare kommer att begå en tabbe, som kan underminera hela hennes funktion som budbärare. För en tid sedan uppträdde hon i en T-shirt från extremistorganisationen Antifa. När det ifrågasattes stoppade mamma Malena Ernman (som själv haft samma T-shirt) omedelbart användningen och rensade bort de bilder hon kunde rensa på nätet. Något senare slängde Greta ut alla journalister från ett ungdomsmöte i Lausanne i Schweiz. De som gör anspråk på att styra en av våra viktigaste politiska frågor ska alltså kunna diskutera dem utan insyn från allmänheten.

Hennes båtresa till USA har också kritiserats för att den innebär minst sex Atlant-resor med flyg för besättningen och att "koldioxidavtrycket" för att tillverka den aktuella plastbåten är mycket högre än vad det varit om Greta satt sig på flyget. Förr eller senare riskerar hon att göra en större tabbe som underminerar hela hennes trovärdighet och därmed trovärdigheten för klimatalarmismen. 📧

BREV TILL CONTRA

Ja till plast, nej till Putin-plast

Beträffande artikeln om plast i förra numret av *Contra* (nummer 4 2019). Plasten har utan tvekan många fördelar. Orsaken till att jag inte håller med om att ett förbud inte vore bra är: Plast tillverkas oftast av olja och den kommer till stor del från skurkstaten Ryssland. Det svider i hjärtat varje gång jag ser ett plastföremål,

då detta kan vara Putinolja. Kan man minska Rysslands oljeinkomster genom att förbjuda plast så kan jag utan vidare acceptera detta. Plast gjord av andra råvaror är okej.

Förhoppningsvis är jag inte ensam om den åsikten. *Karl-Gustav Nylin*

Allmänna arvsfonden - allmänna fantasifabriken

De stora pengabelopp som delas ut av Allmänna arvsfonden har fortsatt att skyfflas ut i politisk riktning. I flera år har våldsförhållande extremisterna gynnats av detta och en del av projekten är bara fantasiprojekt.

Innan 1928 var arvsrätten för efterlevande släktingar mer eller mindre obegränsad. 1928 beslutade dock riksdagen att begränsa arvsrätten till att bara gälla den närstående kretsen och att kusiner eller andra avlägsna släktingar inte automatiskt skulle ha arvsrätt. Saknade den avlidne arvingar och det inte fanns ett testamente skulle kvarlåtenskapen istället gå till den nyinstiftade Allmänna arvsfonden.¹ Systemet är unikt i hela världen. Det är bara Island, som införde sin arvsfond 1952, som har ett liknande system. I övriga världen går pengarna ifrån de avlidna direkt in statskassan.²

Syftet med arvsfonden var att pengarna skulle användas till att främja vård och fostran av barn. Det skedde till exempel genom att Arvsfonden delade ut medel till barnstugor och barnhem ända fram till 1975, då den allmänna förskolan infördes. Pengarna från fonden kunde också delas ut till familjer med många barn, fram till 1950-talet. Det förekom även ekonomiskt bistånd i form av stipendier till studenter. På 1960-talet upphörde fonden att förmedla pengar till dessa, då det infördes barnbidrag och studiestöd.

Vid slutet av 1960-talet tog staten mer och mer över ansvaret för de ungas situation, därför riktades stödet delvis om mot nya grupper av individer såsom personer med funktionsnedsättning. De senaste årtiondena har också bidrag till olika projekt på försök provats med pengar från fonden, som till exempel Barnens rätt i samhället, färdtjänst, personlig assistans med mera, innan de blev permanenta

verksamheter för det offentliga.³

Idag riktar sig Allmänna Arvsfonden till ideella föreningar som drivs utan vinstsyfte och offentliga institutioner som samarbetar med ideella föreningar. Det finns två olika slags stöd som det går att söka, projekt- och lokalstöd. Det första stödet handlar om att täcka kostnaderna för att driva ett projekt.⁴ Och det andra för om-, till- eller nybyggnad av lokal.⁵

För att få söka har fonden satt upp vissa kriterier som måste uppfyllas, bland annat ska organisationen inte strida mot demokratiska värderingar. Verksamheter som får bidrag från fonden ska vara nyskapande, utvecklande och främst rikta sig till barn, ungdomar och personer med

helge.eyser@
contra.nu

funktionsnedsättning.⁶ Ungefär 400 projekt per år beviljas stöd ur fonden. Det motsvarar ungefär var femte ansökan. Enligt hemsidan har runt 9 000 projekt fått pengar ur fonden sedan 1970. Bara sedan 2005 har det delats ut 5,46 miljarder kronor till 2 100 utvecklingsprojekt i civilsamhället. 2018 delades 647 miljoner kronor ut.⁷ Vilka som ska få medel ur fonden bestäms av den så kallade arvsfondsdelegationen på kammarkollegiet vars ledamöter utses av regeringen.⁸

Det är kammarkollegiet som bevakar Allmänna arvsfondens rätt och förvaltar arvsfondens kapital. Under 2018 kom det in 1 690 ärenden som berörde arvsfonden till kammarkollegiet. Av dessa handlade det om testamenten och i 1 066 fall

var det avlidnas testamenten som skulle godkännas till förmån för någon annan än arvsfonden. Av dem biföll kollegiet de flesta. De dödsbon som, helt eller delvis, avvecklades för Allmänna Arvsfonden räkning var 657. Under 2018 kom det in 42 ansökningar om avstående av arv till Kammarkollegiet.⁹ Inkomsterna från dessa var 671,96 miljoner kronor, vilket är en minskning från 2017 då de fick 804,54 miljoner. Det kan dock också jämföras med 2016 då summan var 630,61 miljoner.¹⁰ Det bokförda värdet uppgick vid årsskiftet 2018/2019 till 5,551 miljarder kronor.¹¹

Den 1 maj 2016 ändrades lagen till att återvinning av metall, som från krematorier ska tillfalla fonden. Sedan dess har runt 60 ton metall samlats in till ett värde av 100 miljoner kronor (främst guld i guldänder).¹²

Vart går pengarna?

Under 2018 betalades 647,17 miljoner kronor ut. Allt var fördelat på 377 projekt.¹³ Av dessa medel betalades 96,45 miljoner kronor ut till organisationer som arbetar med funktionshinder. Idrottsföreningarna fick ta del av 134,13 miljoner. Kulturföreningar fick 66,76 miljoner kronor. Organisationer där offentliga institutioner var huvudmän fick 17,61 miljoner kronor. Organisationer bildade utifrån etnisk grupptillhörighet fick 11,28 miljoner kronor. Här kan man notera att den i särklass största andelen gick till organisationer med somalisk inriktning, som fick 8,54 miljoner. De sociala organisationerna fick 15,7 miljoner. Här finns organisationer som Rädda Barnen, KRIS

⁹https://www.arvsfonden.se/sites/default/files/news_documents/arvsfondsdelegationens_verksamhetsberattelse_2018.pdf sid. 10-11

¹⁰<https://www.kammarkollegiet.se/download/18.1aed528f167c6b106dc337ec/1551777033542/Kammarkollegiets%20%C3%A5rsredovisning%202016.pdf> s. 12

¹¹https://www.arvsfonden.se/sites/default/files/news_documents/arvsfondsdelegationens_verksamhetsberattelse_2018.pdf sid. 10-11

¹²<https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/m6m4IL/metaller-fran-doda-ger-miljoner>

¹³ Regeringens skrivelse 2018/19:146 s.13

¹ <https://timbro.se/smedjan/bidragstrenoprenorna-som-stjal-fran-de-doda/>

² https://sv.wikipedia.org/wiki/Allm%C3%A4nna_arvsfonden

³ 2019-07-23 <https://www.arvsfonden.se/arvsfondens-historia>

⁴ <https://www.arvsfonden.se/projektstod>

⁵ <https://www.arvsfonden.se/lokalstod>

⁶ <https://www.arvsfonden.se/sok-pengar/vemkan-fa-pengar-ur-arvsfonden>

⁷ <https://www.arvsfonden.se/om-arvsfonden>

⁸ <https://www.arvsfonden.se/om-arvsfonden>

och Röda korset. Olika stiftelser har fått 52,45 miljoner. Studieförbunden har fått 48,78 miljoner. De har fördelas enligt följande: ABFs lokalföreningar har fått 13,39 miljoner, Studieförbundet 12,56 miljoner, Studieförbundet vuxenskolan 15,6 miljoner och övriga 7,22 miljoner. Olika ungdomsorganisationer fick 32,02 miljoner. Folkhögskolor har fått 7,54 miljoner. Övriga organisationer erhöll 164,39 miljoner.

Riksrevisionen har i sin revisionsrapport för 2018 levererat mycket kritik mot hur den interna styrningen har varit under 2018. Det har saknats styrdokument för värdering, som har medfört att tillgångar inte har värderats på ett enhetligt sätt, där till exempel värdepapper och banktillgångar inte har redovisats ett eller två år senare. Riksrevisionen har också påpekat att beviljade projektbidrag har felaktigt skuldförts med hela beloppet när beslutet har fattats och därför har bidragen redovisats till ett för högt belopp. Det gör att det egna kapitalet är för lågt redovisat.¹⁴ Arvsfonden tillbakavisar mycket av den kritik som Riksrevisionen har gett fonden och menar att det skulle vara för kostnadskrävande att följa regelverket.¹⁵

Jakten på pengar

Det har framförts mycket kritik mot Arvsfonden, för att pengarna har gått till flum och för att fonden har sett mellan fingrarna när det har handlat om organisationer där extremistiska individer varit inblandade, samt för att fonden ibland varit för aggressiv i sin jakt på pengar. Arvsfonden har inte ens dragit sig för att stämna släktingar till den döde. Ett exempel på hur fonden har processat, trots att testamentet varit i ordning, visar ett rättsfall som juridikstuderanden Patrik Martinson behandlar i sitt examensarbete i civilrätt ”Allmänna arvsfondens jakt på pengar”.¹⁶ Han tar upp ett rättsfall där det verkar som om Allmänna arvsfonden inte drar sig för att förvränga verkligheten för att tilltvinga sig ett arv. Fondens handling

¹⁴<https://www.riksrevisionen.se/rapporter/revisionsrapporter/2019/forvaltningen-av-allmanna-arvs>

¹⁵<https://www.arvsfonden.se/nyheter/medanledning-av-riksrevisionens-rapport-om-allmanna-arvsfonden>

¹⁶<http://www.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2%3A1280419&dsid=-6160> Uppsala universitet 2018, sidorna 50-51.

uttrycker en övermakt av karaktären: ”Vi gör det här därför att vi kan göra det och inte för att vi bryr oss om en människas sista vilja”.

Fallet handlar om en kvinna som hade testamenterat sin kvarlåtenskap till sina närmaste grannar. Arvsfonden drog testamentstagarna inför domstol. Utgångsargumentet var att grannarna under lång tid hade försett kvinnan med bag-in-box viner och därigenom fått kvinnan att underteckna testamentet. När det argumentet inte höll och arvsfonden förlorade i tingsrätten ändrade fonden sina argument till att endast avse äktheten i underskriften. Men det argumentet motsades av att kvinnan hade skrivit under testamentet i närvaro av flertalet vittnen. Då inhämtade fonden två inlagor ifrån SKL (Statens kriminaltekniska laboratorium) för att försöka klargöra om kvinnan hade skrivit namnteckningen egenhändigt. Det ena svaret ifrån SKL tydde på att det var kvinnans signatur, medan den andra inlagan lämnade frågan öppen. Fonden påstod sedan att testamentstagarna hade skapat en beroendeställning, genom att regelbundet förse henne med bag-in-box viner och att hon då hade levat i stark misär. Detta trots att hon under samma tid kunde vara lokalpolitiker och tjänstgöra som nämndeman i Hovrätten. Inga bevis på att hon fick alkohol eller att kvinnan var i beroendeställning i förhållande till testamentstagarna kunde presenteras. Arvsfonden menade också att en av förmanstagarna ”visade ett konstigt beteende” i samband med sin fars bortgång

1987, som hände för 22 år sedan, då en familjetvist inleddes om faderns testamente. Testamentshandlingarna hade bevitnats av två bekanta, som visste att det handlade om ett testamente. Visserligen hade de inte kännedom om innehållet, men det behövde de inte ha. Vittnena var också närvarande när kvinnan hade skrivit under. Dock ansåg Hovrätten att vittnena kunde ha bevitnat en underskrift av ett annat dokument än det som hade anförts som testamente.

Enligt avhandlingsskribenten kan det dock finnas fler omständigheter som talar för att det är ett korrekt domslut, fast flera frågor kommer fram under processen. Ett testamente läggs fram, signerat och bevitnat. Underskriften överklagas av Arvsfonden, som till viss del övertygar hovrätten om att kvinnan inte hade skrivit under det själv. Det finns vittnen som är övertygande och som bestyrker att handlingen skrevs under egenhändigt. Ändå anser domstolen att de hade behövt läsa igenom det för att se att det är just ett testamente, trots att Ärvdabalken inte kräver detta. Arvsfonden anser att antingen var kvinnan onykter och därför led av psykisk störning eller att testamentet var ogiltigt på grund av formfel. Arvsfonden vann till sist målet.

Fantasiprojekt

Det finns nästan ingen begränsning när det gäller fantasin på de projekt som har beviljats bidrag. Enligt tidningen *Fokus* (2018 nummer 2) så har en afasiförening fått ett bidrag på 919 000 kronor, för ett

Allmänna Arvsfonden tar hand om pengar från avlidna utan legala arvingar. I de flesta länderna hamnar sådana pengar i statskassan. I Sverige går de vidare till ibland tvivelaktiga organisationer. Foto John Leffman.

projekt som ska pågå i tre år för att låta nyanlända och människor med afasi, det vill säga med olika former av språksvårigheter¹⁷ träffas.¹⁸ Det låter ju märkligt att människor som på grund av olika fysiska omständigheter har svårt att kommunicera ska träffa människor med bristande förmåga i svenska språket.

Tidningen *Fokus* nämner även ett annat suspekt projekt, där resultatet inte varit det bästa. Ett företag som tillhandahåller hushållsnära tjänster i Växjö fick 4,33 miljoner kronor för att få människor med psykiska funktionsnedsättningar att självständigt klara av arbeten, som de har fått träning för. De skulle prata med andra i grupper, klara av att åka med kollektiva färdmedel, kunna ta eget ansvar etcetera. Enligt slutrapporten hade två män med funktionsnedsättning, varav en från Kosovo och en från Somalia, efter 6 respektive 8 månader fått anställning i Växjö Kommun. Vid förfrågningar har det framkommit att Växjö kommun inget vet om dessa anställningar och påpekar att de inte tar in personal via privata företag. Revisorn som har granskat projektet säger att det inte har varit möjligt att bestyrka redovisade lönekostnader som handlar om personal som har arbetat med idén.¹⁹

Finansiering av extremistiska organisationer

Allmänna arvsfonden har flera gånger finansierat projekt där medverkande organisationer haft extremistiska individer arbetande hos sig. Ett sådant fall var projektet "Våra Liv" som initierades av Malmö stad år 2016. Det var ett projekt som bland annat innefattade organisationerna "Spiritus Mundi" och Islamakademien. En av Islamakademins företrädare var extremistimamen Salahuddin Barakat, som säger att straffet för att lämna islam är döden.²⁰ Han har också gjort sig ett namn genom att vägra ta en kvinnlig värd i handen från norska TV2. Han kritiserade Gulan Avci (L) när hon deltog i en föreläsning med den kände islamkritikern och ateisten Ayaan Hirsi Ali, vilket

¹⁷<https://sv.wikipedia.org/wiki/Afasi>

¹⁸<https://www.fokus.se/2018/02/okontrollerad-pengarullning-arvsfond/>

¹⁹<https://www.fokus.se/2018/02/okontrollerad-pengarullning-arvsfond/>

²⁰<https://www.sydsvenskan.se/2018-05-30/sag-hej-da-till-barakat-malmo>

han ansåg inte var förenligt med islams värderingar.²¹ Han ska också ha skrivit nedsättande om homosexuella.²²

Flera andra organisationer var inblandade i projektet "Våra Liv" som skulle kosta 15 miljoner kronor under tre år. Projektet bekostades förutom av Allmänna arvsfonden, också av Myndigheten för Ungdoms och civilsamhällsfrågor (MUCF) och Malmö stad.²³

Meningen med projektet "Våra liv" var att dessa tre organisationer skulle identifiera 450 radikaliserade ungdomar. Detta var ett prestigeprojekt för Malmö stad mot våldsbejakande extremism. Under tre år skulle 150 radikaliserade ungdomar identifieras per år. Utöver detta skulle också en metodbok utarbetas. Enligt *SVT Skåne* lät resultatet vänta på sig. Under det år som projektet arbetade lyckades man bara identifiera en extremistisk person. Ironiskt nog så var det en person som kämpade för kvinnors rättigheter och som skulle strida för kurdiska YPG i Syrien mot IS. Terrorforskaren vid försvarshögskolan, Magnus Ranstorp, var skeptisk till om man kunde räkna in honom. Budgeten var på 30 miljoner, varav 14,5 miljoner kom från arvsfonden.²⁴ Projektet fick hård kritik från MSB, och

²¹<https://timbro.se/smedjan/bidragsentreprenorerna-som-stjal-fran-de-doda/>

²²<https://www.nyatider.nu/bladdra/2019-07>

²³<https://www.svt.se/nyheter/lokalt/skane/fiasco-for-malmos-arbete-mot-valdsbejakande-extremism>

²⁴<https://www.svt.se/nyheter/lokalt/skane/malmo-stad-bryter-samarbete-med-prestige-projekt>

Allmänna arvsfonden tar hand om mellan 500 och tusen arv per år; vilket ger fonden mellan 500 miljoner och en miljard kronor.

Pengar har även gått till annat som bland annat datorservrar, städning och medlemskap i SAF. Malmö stad har också begärt att få lönelistor ifrån föreningen, men har nekats.²⁸

Extremiststaden Malmö

Knappt hade Malmö stad lämnat det fiska betonade samarbetet med Spiritus Mundi förrän dess kommunen 2017 fick 12,5 miljoner kronor, fördelat på tre år, för ett nytt projekt från Allmänna arvsfonden. Denna gång skedde det inte i Malmö stads egen regi utan en helt ny organisation tog över det skandalomsusade projektet. Organisationen ska arbeta mot radikaliserings och antidemokratiska beteenden och kallas ”Resurscenter Safe Space”. De ansvariga för projektet är Flamman Ungdomens hus och Malmö stad går in som deras samarbetspartner tillsammans med Islamakademien och Rädda Barnen.²⁹

Det är helt sanslöst att Islamakademien med den extremistiske imamen Salahuddin Baraka ännu en gång får förtroendet att vara med om att bekämpa våldsbejakande extremism. Antingen har inte Allmänna arvsfonden lärt sig någonting eller så finns det islamistiska krafter inom fonden. Enligt tidningen *Nya tider* har fonden dessutom gett miljontals kronor till finansiering av antisemitisk propaganda som har framförts i föredrag arrangerade av Afrosvenskarnas riksförbund och av Studieförbundet Ibn Rushd i deras projekt Forix. Inom denna ram lär också föreningen Mångkulturellt centrum (MKC) i Stockholmsförorten Fittja ha hyllat kriminella och svartmålat poliser.³⁰

Det finns flera andra organisationer med tvivelaktiga rykten som får pengar från fonden. Ett projekt kallat ”WAANO” startades av Islamiska Förbundet i Järva. Detta projekt som pågick mellan 2015 och 2017 var iscensatt för att ”utveckla metoder som gör unga medvetna om konsekvenserna av att ansluta sig till våldsbejakande extremistiska organisationer”. För det ändamålet fick föreningen 1,6 miljoner kronor.³¹

²⁸<https://www.svt.se/nyheter/lokalt/skane/malmo-stad-bryter-samarbete-med-prestige-projekt>

²⁹<https://www.svt.se/nyheter/lokalt/skane/nytt-malmo-projekt-mot-radikaliserings-far-12-5-miljoner>

³⁰<https://www.nyatider.nu/bladdra/2019-07>

³¹<https://timbro.se/smedjan/bidragstreprenorerna-som-stjal-fran-de-doda/>

Även Svenska Muslimer för Fred och Rättvisa har genom åren fått pengar. Senast var projektet Salaams Vänner, som bedrevs tillsammans Kristna Fredsrörelsen.³² Syftet var att skapa en interreligiös dialog mellan kristna och muslimer. SMFRs generalsekreterare och medgrundare, Yasri Khan, avgick från sitt uppdrag inom Miljöpartiet 2016 sedan han vägrat skaka hand med en kvinna. Arvsfonden slutade inte att ösa pengar över Salaams Vänner efter skandalen, men projektet är numera nedlagt.³³

Islamiska Förbundet är också en dubiös förening, som flera gånger bjudit in talare med kopplingar till Muslimska Brödraskapet till sina evenemang.³⁴ Den förre ordföranden för Järvadistriktet, Ibrahim Bouraleh, har i *Aktuellt* sagt att det är av välvilja som män talar om för kvinnor hur de ska klä sig.³⁵

Nuläget

Arvsfondens finansiering av irrationella organisationer fortsätter under innevarande år. Flamman Ungdomens hus har ett filialprojekt som fick 2.686.940 kr för ”Cirkus GamingFlamman”. De ska arrangera möten i 5 olika städer i Sverige kring dataspel för att befrämja ett hälsosamt spelande och motverka spel om pengar bland barn och unga. De ska öka kunskapen om beroendemekanismerna för spelindustrin, vårdnadshavare och andra viktiga personer runt målgruppen. Målet är att ge alla barn och unga som spelar dataspel förutsättningar att skaffa sig ett hälsosamt spelande och erbjuda fortsatta workshopar. Verksamheten bedrivs med hjälp av Spelberoendes förening, Sociala resursförvaltningen i Malmö och Lunds universitet.

Föreningen Normcreative Settings fick 112.500 kr för ett projekt som ska få fler att uppleva, delta i och engageras till att skapa en mer jämställd, jämlik och mångfaldig värld. Målgruppen är unga kvinnor och hbtq-personer verksamma inom den kulturella och ideella sektorn. Målet är att utveckla nya typer av möten mellan den kulturella och den ideella

³²<https://www.arvsfonden.se/projekt/salaams-vanner>

³³<https://krf.se/vi-gor/salaams-vanner/>

³⁴<https://timbro.se/smedjan/bidragstreprenorerna-som-stjal-fran-de-doda>

³⁵<https://www.dagenssamhalle.se/debatt/sahlin-maste-ta-tydligare-avstand-fran-islamister-18157>

sektorn och mellan olika rörelser såsom den feministiska och den antirasistiska.³⁶ Aneby Sportklubb fick 5.018.000 kr för att bygga en inomhushall för fotboll. Föreningen vill utveckla och förbättra barn- och ungdomsverksamhetens förutsättningar genom att anlägga en inomhushall för fotboll och futsal.³⁷

Förslag till förändring av lagen

Den 15 juni 2017 beslöt Regeringen att tillsätta en särskild utredare, som hade till uppgiften att se över och evaluera vissa frågor som rör verksamheten. Det resulterade i *Betänkande av 2017 års arvsfondsutredning* (SOU 2018:70). Detta för att fondens medel ska används för de projekt den är avsedd för och för att säkerställa att organisationer som får stöd, samt deras samarbetspartner, respekterar demokratiska värden och de mänskliga rättigheterna. En av experterna som de anlätade var kommunisten Lars Ohly, som i form av dåvarande ordförande i Funktionsrätt Sverige, satt i beredningen.³⁸ En av ändringarna blir att det kommer att bli enklare att neka bidrag för projekt, för de grupper som åsidosätter, eller samarbetar med föreningar och individer som ej upprätthåller de demokratiska eller mänskliga rättigheterna.⁴⁰ Som det står i paragraf 3: ”Stöd får inte lämnas till en organisation om den eller någon av dess företrädare 1. främjar, uppmanar till eller försvarar terrorism, eller 2. i övrigt inte respekterar mänskliga rättigheter. Stöd får inte heller lämnas till en organisation om någon av dess samarbetsorganisationer, eller en företrädare för sådan organisation, agerar på det sätt som anges i första stycket.”⁴¹ Lagarna har ännu inte trätt ikraft. 📧

³⁶<https://www.arvsfonden.se/projektstod-februari-2019>

³⁷<https://www.arvsfonden.se/lokalstod-februari-2019>

³⁸En arvsfond i takt med tiden –En översyn av regelverket kring Allmänna arvsfonden (SOU 2018:70) s. 1

³⁹En arvsfond i takt med tiden –En översyn av regelverket kring Allmänna arvsfonden (SOU 2018:70) s. 4

⁴⁰En arvsfond i takt med tiden –En översyn av regelverket kring Allmänna arvsfonden (SOU 2018:70) s. 11

⁴¹En arvsfond i takt med tiden –En översyn av regelverket kring Allmänna arvsfonden (SOU 2018:70) s. 20

Muslimer bakom flertalet terrordåd

Varje månad dödas runt om i världen cirka 1 000 personer i ungefär 250 terrordåd. Det finns en utmärkt översikt över terrordåden på Wikipedia.¹

Contra har granskat de terrordåd som tagits upp i *Wikipedias* sammanställning för första halvåret i år.

Det man först kan notera att terrordåden är koncentrerade till ganska få länder och att dessa länder i huvudsak ligger ganska långt från Sverige. Terrordåd förekommer främst i norra Afrika (söder och norr om Sahara), Mellanöstern, Afghanistan, Indien och på Filippinerna.

Undantagsvis sker något i Väst, vilket då ger gigantiska rubriker, som kan få oss att tro att terrorhandlingar är vanliga i våra delar av världen. Det är de inte och under första halvåret 2019 kan vi bara hitta fem terrordåd i Europa och USA med sammanlagt åtta dödsoffer, av sammanlagt 1431 terrordåd och 6 206 dödsoffer.

Det handlade om turken Gökmen Tanis som den 18 mars sköt ihjäl fyra personer på en spårvagn i Utrecht i Nederländerna, ett dåd i Nordirland där en journalist dödades den 19 april av ”New IRA” (som vägrar att acceptera fredsavtalet på Nordirland) och den 27 april ett dåd i Poway i Kalifornien, där antisemiten John T. Earnest sköt ihjäl en person på besök i en synagoga. Den 17 maj sköts en före detta IRA-soldat, Martin McElkerney, ihjäl på en kyrkogård i Belfast och slutligen den 2 juni sköts den tyske CDU-politikern Walter Lübcke ihjäl utanför sitt hem i Kassel i Tyskland.

Under perioden inträffade också attacken mot flera moskéer i Christchurch på Nya Zeeland med 51 muslimska dödsoffer. Missdådaren släppte ett manifest som innehöll en rad ideologiska lån från den gröna rörelsen och därtill rasistiska tankar. Vidare inträffade påskens av IS arrangerade attacker mot kyrkor och ho-

¹https://en.wikipedia.org/wiki/Category:Lists_of_terrorist_incidents_in_2019 innehåller månadsvisa sammanställningar över terrordåd runt om i världen.

tell på Sri Lanka med sammanlagt 259 kristna offer.

Om man betraktar terrordåden mer översiktligt är det muslimska grupper som Islamiska Staten, al-Qaida och talibanerna som är skyldiga till flertalet dödsoffer. Inte mindre än 4 123 av de 6206 dödsoffren kan kopplas till olika islamistiska grupper. Av återstoden finns det en hel del terrordåd som i första hand kan kopplas till etniska konflikter i gränsområdet mellan kristna och muslimer i området söder om Sahara i Afrika. Därför bör man räkna fler än 4 123 som offer för muslimska grupper.

Hade sammanställningen gjorts för några decennier sedan hade Europa intagit en mer framträdande plats med separatister som IRA på Nordirland och ETA i Spanien i hög grad aktiva, liksom kommunistiska grupper som RAF i Västtyskland (de hade en tillflyktsort i Östtyskland, där de aktiva kunde gömma sig undan den västtyska polisen). Det fanns också terrorgrupper verksamma i Japan och i många länder i Sydamerika. Så är det inte längre. När terrordåd inträffar i Europa är det idag ofta islamistiska grupper som ligger bakom, även om den typen av angrepp lyckligtvis var tunnsådda under första halvåret 2019. Och i stora delar av Sydamerika är terrordåd numer ovanliga.

Men fortfarande finns det tillräckligt många kommunistiska grupper verksamma för att de bör summeras för sig. Det handlar främst om marxister i Indiens nordöstra delar, i första hand de så kallade naxaliterna, men även indiska kommunistpartiet, gerillagrupper i Colombia och på Filippinerna. Dessa grupper hade sammanlagt 121 dödsoffer under första halvåret 2019.

Rubrikerna blir stora om det sker något i Europa eller USA. Rubrikerna blir små om det sker massakrer i olika u-länder i exempelvis Afrika. Om de sker i Syrien, Irak eller Afghanistan blir det små notiser. Om det händer något i resten av världen skrivs det knappt någonting.

Uppmärksamheten blir desto större när terrordåd inträffar i Väst. Under augusti

inträffade två brutala skjutningar i USA, en i El Paso, Texas den 3 augusti med 22 dödsoffer och en i Dayton, Ohio den 4 augusti med nio dödsoffer (plus gärningsmannen). De två dåden visar med vilka dubbla måttstockar som terrorismen behandlas i ledande media. Media bestämde sig snabbt för att gärningsmannen i Texas, Patrick Crusius, var ”högerextremist” och han knöts genast till Donald Trump, på inga grunder alls. Han hade publicerat ett manifest som var klart inspirerat av rasistiska tankar men också av grön teknikfientlighet. Innehållet var väldigt snarlikt det som presenterades av gärningsmannen i Christchurch på Nya Zeeland: ”Miljöförstörelsen skapar en tung börda på framtida generationer. Företagen står i spetsen för miljöförstörelsen och utnyttjar hänsynslöst naturens resurser... Konsumentkulturen skapar tusentals ton onödigt plastavfall och elektroniskt avfall och det förekommer nästan inget återbruk av detta avfall. Förorternas tillväxt skapar ineffektiva städer som i onödan förstör miljoner tunnland mark. Vi använder till och med gud vet hur många träd för att tillverka pappershanddukar så att vi kan torka händerna... Flertalet av er är alldeles för envisa för att ändra livsstil. Så nästa logiska steg är att minska antalet människor som använder Amerikas resurser. Om kan vi bli av med tillräckligt många människor, först då kan vår livsstil bli hållbar”. Låter onekligen mer som Greta Thunberg än Donald Trump.

Gärningsmannen i Ohio, Connor Stephen Betts var, i motsats till Crusius, registrerad demokrat och hade vid valet 2016 engagerat sig för Hillary Clinton. Inför valet 2020 hade han uttryckt sitt stöd för Elizabeth Warren, en av de mest vänsterradikala kandidaterna på den demokratiska sidan. Han var motståndare till de amerikanska vapenlagarna och den amerikanska invandringspolisen, ICE. Han hade en alltigenom gedigen vänsteragenda. Men rubrikerna om detta var små, snarast obefintliga. C G Holm

SVERIGE-NYTT

Contras notisavdelning har i detta nummer sammanställts av C.G. Holm. De källor som refereras är inte direkt citerade, utan texten är Contras sammanfattning av originalkällan om inte annat markeras med citationstecken.

Valresultatet 1999

hemligstämplat

Europaportalen begärde att få ut uppgifter om hur många personröster ett antal kandidater fick vid Europaparlamentsvalet 1999. Bland annat Marit Paulsen, Per Gahrton och Jonas Sjöstedt. Uppgifterna finns hos Statistiska Centralbyrån som vägrade att lämna ut dem med hänvisning till att sekretess gäller till 2069! Nu har SCB fått rätt i sitt beslut att valresultatet är belagt med hemligstämpel efter beslut av Kammarrätten i Göteborg.

–Detta är synnerligen märkligt. Det är ju en självklarhet att utgången av ett val ska kunna redovisas efteråt. Det ska vara möjligt att se hur många röster respektive person har fått, säger Nils Funcke, expert på offentlighetsprincipen till Europaportalen. Han tillägger:

–Om det finns stöd i lagen för att sekretessbelägga valresultat då bör lagstiftaren ändra lagen.

Staten styr kulturen

Erik Helmersson skriver i tidskriften *Axess*: ”Det pågår ett kulturellt uppfostringsprojekt i Sverige, och det bedrivs med det starka maktmedlet skattepengar. Människor i filmbranschen berättar... företrädesvis anonymt, om hur Svenska Filminstitutet, mäktigt som Dödsstjärnan, tvingar dem att skriva om sina pågående projekt så att det bättre stämmer överens med önskvärda politiska budskap: Den här rollfiguren borde spelas av en rullstolsbunden person, denna scen känns kanske överdrivet patriarkal och har du tänkt på att hålla genusbalansen så att du inte tippar över.”

Axess skriver vidare ”Stina Oscarsson berättar hur hon vid kollationeringen var tvungen att gå genom ’Svensk Scenkonsts och Teaterförbundets mångfalds- och jämställdhetscheck’. Bland annat måste hon intyga att ensemblen inte ’bidrar till att konservera eller utmana rådande normer och föreställningar om människor’.”

Granskningsnämnden

Carl-Vincent Reimers vid Näringslivets Mediaminstitut har granskat Granskningsnämnden. Han tittade på de senaste 50 fällningarna av SvT och SR och konstaterade att 16 av dem rörde politik och journalistisk vinkling. I tolv fall kunde

han konstatera en uppenbar vinkling åt GAL-hållet (det vill säga vänster) i den så kallade GAL-TAN-skalan. Ingen fällning avsåg vinkling åt TAN-hållet.

(Sunt Förnuft)

Dagens Nyheter

Den 20 september hade *Dagens Nyheter* en helsidesannons om den kinesiska kommunistregimens syn på Hongkongbornas strävanden efter frihet. Inför valet 2018 vägrade *Dagens Nyheter* att ta in annonser för Sverigedemokraterna. Det är tydligen skillnad på partier representerade i Sveriges riksdag och diktaturregimer på andra sidan jordklotet. Den kinesiska kommunistdiktaturen annonserade för övrigt häromåret om sin syn på öarna i Syd kinesiska sjön (*Contra* hade en rikttig artikel om dem i nummer 6 2012).

Flagga på Stadshuset

Det har blivit en våldsamt uppståndelse kring att Sölvesborgs kommun beslutat att inte flagga med ”regnbågsflaggan” på kommunhuset. Den infördes 2013 i samband med den så kallade ”Pride-veckan” i Stockholm femtio mil norrut. Många invånare upplever ”regnbågsflaggan” som exkluderande och ser inte gärna att myndigheter, som de tvingas finansiera med skattepengar, använder sig av flaggan på offentliga byggnader. Svenska flaggan är däremot inkluderande och gäller för alla som bor i Sverige. I de kommuner som har flaggor med ett kommunvapen fungerar den på samma sätt som inkluderande för de som bor i kommunen. Men självklart ska inte Sölvesborgs kommun flagga med Karlshamns vapen eller med partiets eller religiösa samfunds flaggor.

Sölvesborgs kommunvapen är inkluderande, i motsats till regnbågsflaggan

Det har också varit hallå om att kommunen inte vill köpa in alla typer av konst. Det låter som om konstnärer anser att de

ska ha fri tillgång till kommunens kassa för att sälja konstverk som ingen annan vill ha. I Sölvesborgs fall har det handlat om så kallad ”menskonst”.

Under 2014 lurades Nyköpings kommun att betala för ett konstverk av ”konstnären” Carolina Falkholt. Hon skulle måla vad kommunen trodde var ett havsmotiv på en högstadieskola, men det blev en kvinnokropp med en förstörd vagina, en målning som skulle ”problematisera kvinnans ställning i samhället”. ”Konstverket” täcktes av träskivor i ett år, men ska nu vara synligt igen.

Poddar för miljoner

Myndigheter satsar gärna på ”poddar”, radioprogram som distribueras via nätet. *Dagens Nyheter* har gjort en sammanställning och konstaterar att Naturvårdsverket satsade nästan en halv miljon kronor på att producera fyra poddar. Poddarna har haft cirka 2400 lyssnare var.

Det är mycket jämfört med Barnombudsmannen som haft 410 lyssnare på sina poddar, Specialpedagogiska skolmyndigheten med 393, Transportstyrelsen som haft 290, Strålsäkerhetsmyndigheten med 265 och Åklagarmyndigheten som kommit upp i 70 lyssnare. De aktuella myndigheterna har dock inte satsat lika mycket pengar på sina poddar. Men åklagarmyndighetens poddar kostade 15 000 per avsnitt, så det blev över 200 kronor per lyssnare.

Motorcrosshall står tom

Tierps kommun i norra Uppland har byggt en motorcrosshall för 20 miljoner kronor. Den används inte (har aldrig använts) och är kanske inte ens färdig, dock invigd ett par gånger. Meningen var att den skulle användas av den gymnasielinje med speciell inriktning mot motorcross som finns i Tierp, men som nu verkar vara på väg bort eftersom de inte kan träna i hallen. Hallen drar årliga driftskostnader på en halv miljon, trots att den inte används.

Gobigas kostade två miljarder

Företaget Gobigas på Hisingen i Göteborg satsade på en experimentanläggning för biogas, med kommunen som storintressent. Den skulle kosta 700 miljoner kronor, men kostnaderna drog iväg till 2 miljarder. Idag står anläggningen övergiven, men kostar Göteborgs stad 2 miljoner om året. (*Slöseriombudsmannen*)

Kommun byggde golfbana...

Värnamo kommun var med och byggde en driving range vid en golfbana. Kommunen stod för kostnader på en kvarts miljon. Eftersom det inte fanns något beslut om att kommunen skulle stödja golfbanan (ett beslut hade troligen varit olagligt) bokfördes kostnaderna under rubriken ”Gång- och cykelvägar i Hånger”. När P4 Jönköping började ställa frågor om projektet beslöts plötsligt att fakturera golfklubben för kostnaderna. Arbetet beställdes av Bo Arvidsson som sitter i ledningsgruppen för kommunens tekniska förvaltning och som samtidigt är banchef på golfklubben.

Biltullarna redan pantsatta till 2049

Trettio års biltullar är redan pantsatta och förlösade. Trafikverket lånar pengar till byggen av vägar, tunnelbana med mera och använder framtida biltullar som pant till långivarna. Robert Hultgren, avdelningschef på Trafikverket, berättar för *Svenska Dagbladet* att lånen ska vara helt återbetalda 2049. Men det förutsätter dels att biltullarna finns kvar till dess, dels att kostnaderna inte drar över vad som prognosticerats.

Polisen lägger ner

Maria Brunér, som bedriver fåravel nära Vetlanda i Småland, har under sommaren blivit bestulen på två tackor och elva lamm. Hon är helt klar över att det är människor som stjal fåren, det syns inga spår efter rovdjursangrepp. Hon har gjort polisanmälning varje gång, men polisen har snabbt lagt ner vartenda fall.

(*Tidningen Land*)

Men här finns det resurser

Helt annorlunda är det dock när Polisen misstänker olaga vargjakt. Polisen, med stöd av insatsstyrkan, stormade tidigt på morgonen ett hem där det fanns en mamma och två barn på ett och fyra år. Mammans sambo hade redan gripits på vägen till jobbet. Fyra poliser med automatvapen rusade in i huset och rotade runt. Mamman har varken vapen eller licens och hade mycket svårt att förstå de hårda metoder som användes. När *tidningen Svensk Jakt* frågade polisen om fallet fick den inga svar. Det handlade om att en varg *eventuellt* skjutits i mars i år. Razian genomfördes i slutet av september.

TVs vänstervridning

Sveriges Television brukar blåneka till att de är vänstervridna. Inför valet 2018 sattes tre personer i ”karantän” för att TV inte skulle kunna misstänkas för att dessa vänstervridna personer skulle få driva sin egen agenda inför valet. Avslöjande var att inte en enda högerperson fanns att stänga av på samma sätt...

Nu har Sveriges Television anställt den före detta miljöpartisten Seher Yilmaz som ansvarig för ”Sverigespegling och Employer Branding”. Yilmaz var tidigare ordförande för den havererade ”Rättviseförmedlingen” som ägnade sig åt att räkna kön och ras i media och på företag.

(*Blekinge Läns Tidning*)

Avloppshysterin

En fråga som bara en del av *Contras* läsare kommit i kontakt med är hysterin kring enskilda avlopp (främst på landsbygden). Havs- och vattenmyndigheten har tvingat enskilda fastighetsägare att bygga om avlopp för mellan 8 och 10 miljarder kronor. Entreprenadbranschen har tjänat bra på dessa krav, liksom tillverkarna av utrustning. Även välfungerande anläggningar utan någon som helst miljöpåverkan har tvingats att bygga om. Även med så enkla utsläpp som enbart dusch- och diskvatten (alltså inga toaletter) har ombyggnader kostat 150.000 kronor och mer. Trots att det funnits utmärkta lösningar i form av stenkistor med en återstående livslängd på fyrtio år. Många kommuner går nu systematiskt igenom landsbygden och tvingar fram omotiverade miljardinvesteringar. (*Affärstidning för Lantmän*)

Studieförbund får 1,8 miljarder

Tio studieförbund får 1,8 miljarder i statliga anslag för ”folkbildningsverksamhet” (studiecirklar med mera). En gång i tiden var studieförbunden till för att ge den breda allmänheten den bildning som få (mycket få, 1 procent år 1900 och 10 procent år 1960) fick genom att gå i gymnasiet. Idag går så gott som alla i gymnasiet (om inte annat så på Komvux) och istället sysslar studieförbunden med körövningar, folkdans och inte minst sammankomster för olika etniska grupperingar. Deltagarna räknas och utgör underlag för statliga bidrag. Studieförbundet Ibn Rushd är sunnimuslimskt och ägnar sig åt att nedvärdera shiamuslimar, kristna och judar. Allt på statens bekostnad.

UTLANDS-NYTT

Kallt i juli

Klimatalarmisterna talar mycket om en hotande rekordvärme, särskilt på nordliga breddgrader. Invånarna i Karelen håller inte med. Temperaturen i Norra Karelen i Finland låg i år tre grader under den normala i juli. I Joensuu var det i genomsnitt 14,9 grader, i Liekas 14,2 och i Tohmajärvi 13,9, på sistnämnda ort 2,6 grader under normalt. (Karjalainen)

Skogsbränder i Kalifornien

Kalifornien drabbades i år liksom en rad tidigare år av besvärliga skogsbränder. Det är dock inte klimatet som ligger bakom utan dålig skogsvård. Större delen av Kaliforniens skogar ägs av staten (den federala regeringen). Den har under hundra år drivit en politik för att stoppa alla skogsbränder i sin linda, vilket medfört att det finns massor av lättantänd busk- och undervegetation. Det har medfört att de senaste årens skogsbränder blivit mycket större och omöjliga att stoppa i sin linda.

I Kalifornien är det förbjudet för tidigare straffade att arbeta som brandmän. Under brandsäsongen har visserligen fångar erbjudits att arbeta som volontärer mot en ersättning på 3 dollar per dag. En professionell brandman tjänar ungefär 300 dollar per arbetsdag. När fången frisläppts är det dock inte att tänka på att ta anställning som brandman. Ett förslag om att det skulle bli möjligt stoppades efter ett framgångsrikt lobby-arbete från brandmännens fackförening.

(Reason Magazine)

Dåligt med skatteintäkter på marijuana

Även marijuana-konsumtionen är känslig för skatter. I Kalifornien tillåts från 2018 användning av marijuana för ”rekreationsändamål”. Försäljning av marijuana har varit hårt reglerad och beskattad. Det har krävts licens både från delstaten och kommunen för att sälja marijuana för rekreativ bruk. Bara en del kommuner har beviljat licenser. När licenser väl beviljats har säljaren att följa en rad regleringar och sedan betala 45 procent i

skatt. Den sedan många år väletablerade svarta marknaden har inte haft svårt att konkurrera med de legala butikerna. Under första året (2018) uppgick marijuana-försäljningen till 2,5 miljarder dollar, en minskning med 500 miljoner dollar jämfört med 2017, då försäljning bara var tillåten för medicinskt bruk.

Ungern

Zoltan Kovacs, statssekreterare hos statsminister Viktor Orban i Ungern, sammanfattar Orbans regeringstid så här: BNP ökar med bland de högsta siffrorna i EU, arbetslösheten är rekordlåg, skuldsättningsgraden för den ungerska staten minskar och budgetunderskottet ligger väl under det av EU satta taket på 3 procent, investeringarna ökar och räntorna sjunker medan reallönerna ökar. Antalet skilsmässor och aborter minskar. I senaste valet fick Orbans parti Fidesz 49 procent av rösterna (näst största parti Jobbik fick 19 procent, tredje största parti socialdemokraterna fick 13 procent).

Fler deporterade under Bush och Obama än under Trump

Kritiken mot Donald Trump har varit hård för att han önskat stoppa invandringsvågen. Faktum är att han hittills misslyckats med politiken. När deporteringarna var som flest (2013 under Obamas femte år) var de 432 000, nu är de under 300 000.

Världen blir bättre

Ronald Bailey har sammanfattat världens utveckling till det bättre. Baileys resonemang påminner om Hans Roslings och är raka motsatsen till domedagsprofeter och klimatalarmister.

Världsekonomin har sedan 1820 ökat med 100 gånger. Eftersom befolkningstillväxten varit betydande har genomsnittsinkomsten ”bara” ökat med tolv gånger, från 1.200 till 15.000 dollar per år.

”Absolut fattigdom” (inkomster under 1,9 dollar per dag i dagens penningvärde) gällde 84 procent av jordens befolkning 1820, 55 procent 1950, 42 procent 1981 och 8,6 procent 2018. Det utgjorde 660

miljoner personer, så sent som 1990 var siffran 1,9 miljarder.

Under större delen av mänsklighetens historia har medellivslängden varit kring 30 år (till stor del beroende på hög barnadödlighet). Idag är världens medellivslängd 72 år och 8,5 procent av världens befolkning är över 65 år. Vid 1900-talets början var motsvarande siffra 4 procent.

Sedan 1900 har barnadödligheten i Storbritannien och USA gått ner med 95 procent, från 140 per tusen födda till mellan 4 och 6 per tusen födda år 2017.

1970 var 37 procent av jordens befolkning undernärdd. År 2017 var siffran nere på 11 procent. Undernäring har under 1900-talet kostat flest människor livet i socialistiska stater som Sovjetunionen och Maos Kina.

Världshälsoorganisationen WHO räknar med att vaccination räddat livet på 10 miljoner människor mellan 2010 och 2015.

Uppgifterna är hämtade från Ronald Baileys Marian L. Tupys bok *Ten Global Trends Every Smart Person Should Know*, utgiven av Cato Institute.

Stoppad film

Universal Pictures stoppade med anledning av några masskjutningar en film där eliten hade som sport att skjuta ”deplorables” (det vill säga Trump-anhängare).

”Hatbrott”

definieras olika i olika länder. I Kazachstan greps Serikzjan Bilasj för ”uppmuntaran till etniskt hat”. Bilasj hade protesterat mot Kinas internering av en miljon uigurer i Kina. Kina är en stor handelspartner till Kazachstan.

Nicaragua

Sandinsitsledaren Daniel Ortega återkom dessvärre till makten 2006, sedan han tidigare förlorat de fria valen flera gånger. Ortega hade gjort upp med katolska kyrkan om att kraftigt inskränka aborträtten och kunde på det sättet i koalition med ett katolskt parti få majoritet i väljarkåren. Det gällde dock bara vid valet 2006. Vid senare val har Ortega (och hans fru vicepresidenten Rosario Murillo) kontrollerat statsapparaten och de har inte behövt vinna hederliga val. När Nicaraguas mest spridda tidning i år började publicera artiklar som var kritiska mot sandinisterna ”försvann” papper, trycksvärta och annat som tidningen behövde importera.

Hyresreglering

Svenska politiker tycks vara maniskt oroliga för att införa marknadsekonomi på ett av de tyngsta ekonomiska områdena, hyresmarknaden. Hyresregleringen infördes som en krigstida reglering på 1940-talet och när det var dags att avskaffa den – först efter tjugofem år – sade Folkpartiet (Liberalerna) nej till det förslag som den socialdemokratiska regeringen, med ekonomiprofessorn Assar Lindbecks hjälp, redan utarbetat. Förslaget lades aldrig fram och hyresregleringen finns kvar, nu efter sjuttiofem år.

Hyresreglering sägs vara det mest effektiva sättet – näst bombning – för att förstöra en stad.

Eftersom reglerna är annorlunda i andra delar av världen, och eftersom hyresregleringar kommer och går, finns det utmärkta möjligheter att empiriskt studera vad som händer. I USA lättades regleringarna under mitten av 1990-talet i Cambridge Massachusetts. Konsekvenserna blev en kraftig upprustning av bostadsbeståndet. I San Francisco luckrades regleringarna inte upp, tvärtom skruvades tumskraven åt ytterligare. Resultatet blev också där ökade investeringar i fastighetsbeståndet. Men på ett helt annat sätt. Sättet att komma runt hyresregleringen var att sälja fastigheten och antalet hyreslägenheter minskade med 15 procent. Resultatet blev att hyrorna gick upp med mer än fem procent på grund av de regleringar som skulle få ned hyran. (*The Economist*)

Ingen klimatkris

Över 500 vetenskapsmän har skrivit till FNs generalsekreterare och sekretariatet för FNs klimatkonvention UNFCCC och begär att pengarullningen ska sluta. Eftersom de klimatmodeller som den internationella politiken bygger på inte håller måttet begär de att frågan tas upp till seriös diskussion med deltagande av vetenskapsmän som företrädare olika uppfattningar. Biljoner ska inte slösas bort på grundval av olämpliga klimatmodeller menar de över 500 vetenskapsmännen. Den nuvarande klimatpolitiken underminerar det ekonomiska systemet, sätter liv i fara och hela nationer förnekas tillgång till billig och kontinuerlig elförsörjning. Vetenskapsmännen slår fast att det inte finns någon klimatkris, att såväl människan som naturliga faktorer ligger bakom den höjda medeltemperaturen, att temperaturhöjningen är betydligt långsammare än vad tidigare modeller har förutspått, att koldioxid är basen för allt liv på jorden och nödvändig för växtlivet och att den globala uppvärmningen inte har påverkat omfattningen av naturkatastrofer och dåligt väder. Undertecknarna protesterar mot den skadliga och orealistiska politik som går ut på att koldioxidutsläppen ska vara nere på noll 2050. Det finns gott om tid! Från Sverige har deklarationen undertecknats av professor Ingemar Nordin, Sture Åström, professor Rolf Bergman, tekn dr Lars Bern, Magnus Cederlöf, Per-Olof Eriksson, tekn dr Anders Flodin, professor David D. Gee, Hans Jelbring, professor Claes Johnson, pro-

fessor Gunnar Juliusson, professor Sten Kaijser, professor Johan Montelius, professor Nils-Axel Mörner, professor Gösta Pettersson, professor Marian Radetzki, professor Peter Stilbs och Elsa Widding. Det kan noteras att samtliga här nämnda professorer är pensionerade, aktiva professorer måste tänka på att inte stöta sig med anslagsbeviljande myndigheter.

Föroreningar i havet

Plast förorenar våra hav. Men utsläppen av plast är ytterst ojämna och därmed behöver åtgärder mot föroreningarna koncentreras till de länder som släpper ut mest.

I särklass smutsigast är Kina som släpper ut 3,53 miljoner ton plastskräp i havet. Sedan följer Indonesien med 1,29 miljoner ton, Filippinerna 0,75 miljoner ton, Vietnam 0,73 miljoner, Sri Lanka 0,64 miljoner, Thailand 0,41 miljoner, Egypten 0,39 miljoner, Malaysia 0,37 miljoner, Nigeria 0,34 miljoner, Bangladesh 0,31 miljoner, Brasilien 0,19 miljoner och USA 0,11 miljoner ton.

Rött kött inte hälsovådligt

I tidskriften *Annals of Internal Medicine* publicerades nyligen fem metastudier om rött kött och hälsan. En metastudie är en studie som inte bygger på egen forskning utan sammanställer resultatet som tagits fram av andra forskare. De fem studierna motsäger dem som rekommenderat minskat intag av rött kött. Det finns inga belägg för att rött kött skulle påverka förekomsten av hjärtsjukdomar, diabetes eller cancer. Innan artiklarna släpptes hade de varit föremål för ett seminarium med 14 deltagande experter. Den goda vetenskapliga grunden hindrade inte att artiklarna utsattes för kritik som "oansvariga och oetiska".

Global uppvärmning är en total bluff

Patrick Moore, som en gång var med och grundade Greenpeace, talar ut om den "globala uppvärmningen": "Fruktan har genom tiderna använts för att vinna kontroll över människornas tankar och plånböcker. Den globala uppvärmningen är en sådan kampanj, den försöker skrämja dig med att du dödar dina barn när du kör omkring dem i din SUV och sprider koldioxid i atmosfären. Du ska känna skam över att du gör det."

Vindkraften är farlig – Del 2

Den 24 december 2015 föll ett vindkraftverk på hela 400 ton omkull i den lilla orten Lemnhult, vars vindkraftpark med 32 verk var en av Sveriges största. Händelsen var inte riktigt så unik som man först kunde tro. I *Contra* ställer vi frågan om hur farlig vindkraften egentligen är. Ett genomtänkt svar kräver faktagranskning. Vi började med att titta på ett axplock av vindkraftsolyckor i kronologisk ordning och vi har avklarat åren 1980 till 2007.

Den 27 januari 2008 havererade ett kraftverk på Gotland och den 22 februari inträffade ett än mer dramatiskt haveri i den danska orten Hornslet. Dessa händelser berättade vi om i förra numret av *Contra*, och i båda fallen var det verk med turbiner från danska Vestas. Även olyckstornen som havererade i Skottland och i engelska Cumbria i slutet av 2007 hade Vestas-turbiner. Ytterligare en vindkraftsolycka inträffade i Sverige 2007, som vi kunde ha omnämnt i förra numret. Det var en brand i ett vindkraftverk i Lummelunda på norra Gotland.

Det är svårt att hitta tekniska uppgifter i media om alla bränderna i vindkraftstorn på Gotland. En del av dem omnämns bara fragmentariskt i vissa rapporter. Exempelvis omnämns branden i Lummelunda bara i en bisats på sidan 118 i en gotländsk skrift på 136 sidor, så här: ”Olyckor som växellådshaverier med utläckande olja (Alsvik) och brand (nyligen på norra Gotland) visar på dessa risker.” Källan är en detaljplan för vindkraftsparken Hablingbo, Stjups 1:27 m.fl., som upprättades av Stadsarkitektkontoret i Visby i augusti 2007, alltså fem månader efter branden i Lummelunda. Och texten i övrigt fokuserar nästan enbart på miljörisker, inte på säkerhetsrisker för människor. Det syns tydligt om vi läser om rapportens mening en gång till så som den bäddades in av meningen före och meningen efter: ”Risken för oljespill från verk och fordon kan inte uteslutas. Olyckor som växellådshaverier med utläckande olja (Alsvik) och brand (nyligen på norra Gotland) visar på dessa risker. Slam från grävningar i mangelstenen under byggperioden kan skada växtplatserna för kärnnyckeln på ett negativt sätt.” Denna textsnut är tyvärr typisk för de flesta kommunala utredningar. Det är obligatoriskt med fokus på miljö och natur samtidigt som faror för människors liv till stor del ignoreras, minimeras eller rent av förtigs.¹

Branden i Lummelunda finns inte med i den skotska organisationen Cwifs översikt över vindkraftsolyckor. Som en spin off av denna artikelserie kommer *Contra* att hjälpa Cwif med en sammanställning av sådana vindkraftsolyckor i Skandinavien som Cwif hittills inte har noterat.

Gotlandsbränderna

Möjligen var branden i Lummelunda 2007 den första på ön där ett helt vindkraftverk brann upp. Liknande totalbränder förekom på Gotland 2010 och 2015. Branden 2010 skedde på Näsudden på södra Gotland och den sistnämnda på norra Gotland, cirka två mil nordost om

Filip Björner

filip.bjorner@
contra.nu

Lummelunda. Den senare olyckan uppmärksammades mest i pressen på grund av ett rättsligt efterspel.

Svt.se rapporterade dock kort om branden 2007, utan någon illustration: ”Gotland – Häftig brand i vindkraftverk: Vid

17-tiden på onsdagen inträffade en brand i ett vindkraftverk i Lummelunda på norra Gotland. Brandförloppet var intensivt och den häftiga branden var över på en halvtimme. När räddningstjänsten kom till platsen, valde de att låta elden brinna ut. Brandorsaken är fortfarande okänd, men det kan röra sig om ett elfel.”

Fotot av branden finns i en 106-sidig pdf-fil från 2009 (reviderad 2010) som är en handledning för kommunerna beträffande vindkraft. En enda mening finns där om branden. Den handledningen är ett komplement till Boverkets skrift *Vindkraftshandboken* från 2009 (ej senare reviderad). Den finns i en pdf-fil på 159 sidor, och ordet ”brand” förekommer inte en enda gång i texten, trots att ett av avsnitten handlar om säkerhetsavstånd!!²

I samma rapport hävdas för övrigt om buller att: ”Vindkraftverk stör minst i anslutning till andra störande verksamheter.” Detta är i och för sig sant, men det sägs i en bildtextmening som illustreras av några vindkraftverk som står bredvid en hårt trafikerad väg, utan hänsynstagande till det faktum att otaliga olyckor i världen visar att placering just vid vägar ökar olycksriskerna. Den saken blir ju

² lansstyrelsen.se 2010, sv.se 2007-03-22 m.fl.

Den 22 mars 2007 brann ett av de gotländska vindkraftverken i Lummelunda upp. Brandkåren kunde som vanligt inte åtgärda branden. Foto: Länsstyrelsen.

enbart intressant om man också bryr sig en smula om människors liv och kroppsliga hälsa.

Underhållslarv eller fabrikationsfel?

Två dagar efter olyckan i Hornslet, tidigt på söndagsmorgonen den 24 februari 2008, inträffade ytterligare en olycka i ett Vestas-vindkraftverk i Danmark. Ett blad på ett 650-kilowattsverk nära samhället Sidinge i Odsherred sköts iväg som en projektil och flög 100 meter innan nedslaget. Sidinge är omringat av vindkraftverk. Det som havererade stod i en grupp på tre cirka 700 meter nordväst om bebyggelsen. När det något kraftigare vindkraftverket på Gotland havererade flaxade vingen iväg bara 40 meter. Vestas vicedirektör Peter Wenzel Kruse påstod till nyhetsbyrån Ritzau att mycket tyder på att olyckorna beror på bristande underhåll.³

Den 13 mars konstaterar *Ny Teknik* i en artikelingress, att: ”På mindre än ett halvår har den danska vindkraftsjätten Vestas tvingats bokföra fem haverier på sina verk. Det ska läggas till de långt mer än 100 haverier som den skotska motståndorganisationen Cwif registrerat.”⁴ Och det slutade inte där.

En natt i maj lossnade 95 procent av en vinge från en Vestas-V47-turbin i Tuitjenhorn i den nordligaste delen av Holland. Den flög ut på en trafikerad väg och hamnade i diket på andra sidan. Den tekniska chefen på Vestas, Finn Strøm Madsen, sade då plötsligt att: ”Allt tyder på att det är ett fabrikationsfel i övergången mellan vingen och navet.” V47-turbinen har varit särskilt olycksdrabbad. Vid den tidpunkten fanns det 1500 sådana turbiner i världen.

Madsen hade länge hållit fast vid sin ärliga version. Två månader tidigare – efter just den händelse i Odsherred där vicedirektören skyllde på underhållet – så berättade Madsen för medier att Vestas tog på sig ansvaret och skickade ut tekniker för att efterdra bultar på flera hundra vindkraftverk, och då i första hand de som befinner sig nära vägar.⁵

Vi bör notera kontrasterna mellan det som Vestas-representanterna påstod. Vi-

cedirektören talade om bristande underhåll, medan den tekniske chefen rakt av erkände att det handlade om ett omfattande fabrikationsfel. Vi bör lägga detta på minnet, fast vi också ska vara medvetna om att olika förklaringar kan finnas till felet med olika turbinmodeller. Och personligen anser jag att den tekniske chefen är värd en eloge för att han håller sig till fakta.

Och vad gäller den tekniska biten så får jag en märklig association som jag inte vet om den kritiske *Contra*-läsaren också kan se som en relevant liknelse. För trots att det är modern teknik det handlar om, så går mina tankar till äldre tiders popnit och äldre tiders perforerade flygplansmodeller.

Tisdagen den 8 april 2008 blåste det hårt i de japanska Tokai- och Kantoregionerna. En vindkraftspark med 10 lika stora torn på 103,5 meter vardera i Higashi-Izucho-området i Shizuoka-prefekturen drabbades. Turbinerna nummer 4 och 5 förlorade var sitt blad på 37 meter.⁶

Den 9 juni sprängdes Gotlands äldsta vindkraftverk på Näsudden. Sprängningen var ingen olycka, utan planerad och kontrollerad. Den föregicks dock av att växellådan havererade under vintern. Verket som kallades Matilda byggdes i början på 80-talet i betong och var 80 meter högt.⁷

2009 med Svarta Söndagen

Tidigt på morgonen söndagen den 4 januari 2009 vaknade invånarna i Conisholme i Lincolnshire av ett brak och ett ljussken. Det var ett av de 20 nybyggda verken i vindkraftsparken Fen Farm norr om London som havererade. Ett rotorblad bröts loss och flög iväg medan ett annat demolerades av den vinge som lossnat och flugit iväg. Människor chockades och lokalpolitiker krävde att hela parken skulle stängas. Vingen som bröts itu var 89 meter lång. En av de upprörda lokalpolitikerna var Coun Robert Palmer som sade: ”Föreställ dig vad som kunde ha hänt om du varit ute med hunden och en av dessa 20 meter långa rotorblad träffat dig i huvudet. Du skulle ha kluvits på mitten.”⁸ 89 meter är visserligen längre än 20 meter, och även en halva av en sådan vinge är mer än dubbelt så lång som 20 meter.

⁶ windaction.org 2008-04-09.

⁷ svt.se Öst 2008-06-09.

⁸ nyteknik.se 2009-01-07 + louthleader.co.uk 01-07.

Men bor man nära ett vindkraftverk så kan man ju även bli rädd för att träffas av betydligt kortare metallprojektiler som är ute och flyger.

Söndagsmorgonen den 1 november 2009 lossnade ett rotorblad från en vindkraftsturbin vid industriområdet på Smedjeholmen norr om Falkenberg. Det flög rakt upp, flängdes isär och slungades vidare genom luften tills det störtade ned i marken bredvid en promenadväg. På platsen fanns fem vindkraftverk av den mindre dansktillverkade typen Vestas V27 på 225 kW. Rotordiametern är 27 meter, tornhöjden 31 meter. Tre av dessa relativt små vindkraftverk var privatägda och två ägda av Falkenberg Energi. Det havererade vindkraftverket var privatägt av bolaget Timars Svets. Det var redan 17 år gammalt. Det togs i bruk i juni 1992.

Liknande olyckor hade redan skett i Danmark. Under åren 2000 till 2009 hade 27 haverier noterats av den danska vindkraftsmyndigheten Godkendelsesekretariatet for Vindmøller. Av dessa handlade 12 om att hela rotorbladet hade ramlat av och 12 om att delar av rotorblad hade fallit ned. Därtill två totalhaverier (2005 och 2008) och en brand.⁹ Bolaget Vestas var för övrigt vid denna tid världens i särklass största tillverkare av vindkraftverk med drygt 30 procent av världsmarknaden.

Exakt samma dag inträffade vindkraftsolyckor även i Norge och Danmark, vilket gav upphov till benämningen ”Vindkraftens Svarta Söndag” i tidningen *Ny Teknik*. I Danmark knäcktes huvudaxeln på ett Wincon-verk strax utanför Esbjerg och hela rotorpaketet föll i backen. I Norge small det till på söndagskvällen då ett av de stora Scanwindverken havererade på Hundhammerfjell i mellersta Norge. Ett av de 45 meter långa och tio ton tunga rotorbladen bröts då oförklarligt av på mitten. Och det var tredje gången giltigt. Det första haveriet skedde den 9 december 2005 då ett av de första Scanwindverken skulle testköras och tekniker var på plats. Knappt två månader senare, i slutet av januari 2006, lossnade två av bladen på ett annat verk samtidigt som det tredje bladet på samma verk bröts av och bitar flög i väg över en kilometer.

År 2010

Under de tio åren 1999–2009 har Cwif konstaterat 610 vindkraftverksolyckor ⁹ nyteknik.se 2009-11-02 och 2008-03-11 + aktuelltillbarhet.se 2009-11-25.

Det här är ett foto av de två unga män som dog 2013 i Ooltgensplaat i Nederländerna. Det visar att de i vetenskap om den annalkande döden står och håller om varandra ovanpå på det brinnande vindkraftverkets vinghus. Turbinen var tillverkad av Vestas, som också tillverkade olycksturbinen i Lemnhult som vi berättade om i förra numret av Contra. En film av olyckan finns här: <https://youtu.be/2hJeaPzDnOE>.

världen över, varav människor dog eller kom till skada i 33 fall. I 141 fall handlade det om tappade eller trasiga vingar och i 129 fall om bränder. Den tredje största olyckskategorin, med 71 fall, var att hela vindkraftstorn eller turbiner hade kollapsat.¹⁰

Tisdagen den 2 februari brann det i ett vindkraftverk på Näsudden i Gotland. Verket totalförstördes. Eldhavet ägde rum i ett av de stora och uppemot 100 meter höga tornen. SR skrev på nätet: ”Branden utvecklades fullt i vindkraftsverkets maskinhus högst upp och räddningstjänsten hade ingen möjlighet att släcka utan låter det brinna färdigt.” Enligt *svt.se* kom larret vid 14-tiden och räddningstjänsten lämnade platsen redan cirka 15:30.¹¹

Den 6 februari 2010 dog en arbetare i Oregon när ett vindkraftverk han befann sig i kollapsade och föll till marken, vilket skedde som en följd av att turbinmo-

torns fart skenade.¹² Den 25 november kollapsade ett vindkraftverk i Arlington i Wyoming.¹³ Under året stängdes en vindkraftspark tillfälligt ner vid Glasgow eftersom en 14 ton tung fiberglasvinge bröts av i vinden och landande vid tornets egen bas.¹⁴

I november 2010 medgav Kinas nationella energibyrå att en hel serie med turbinkollaps hade inträffat i de norra territorierna, både i öst och väst. Haverierna inkluderade ett antal Sinovel-turbiner. Så de tillsatte en utredning rörande kvaliteten. En person som försvarade utredningen ansåg att den behövdes för att motverka en pågående attityd: ”Just nu är ingen villig att prata publikt om problemen med vindturbinerna.”¹⁵

Det inträffade minst 27 turbinhaverier i Kina under 2010. I en rapport gjord 2011

¹² eastcountymagazine.org 2012-04-04.

¹³ windaction.org 2010-11-25.

¹⁴ telegraph.co.uk 2011-12-11.

¹⁵ windaction.org 2010-11-10.

av en analytiker i Hong Kong bestod 40 procent av dem av modeller från Donfang eller Sinovel.¹⁶

År 2011

Året 2011 startade med en olycka den 7 januari i maskinhuset till en Sinovel-turbin i Shangyi i Hebei, nära Mongoliet nordöst om Peking. En arbetare dog direkt av en elchock. Två andra brandskaddades och dog senare på sjukhus. De tre offren höll på med ett installations- och testarbete. Olyckan skedde kort tid efter att Kinas nationella energimyndighet sjösatte en undersökning om huruvida kostnadsbesparingar leder till försämrad säkerhet.¹⁷

Den 26 maj 2011 föll en 31-årig montör ner från en icke-färdigmonterad stege, när han arbetade vid ett vindkraftstorn nära Ollebacken i Strömsunds kommun i Jämtland. *Sydsvenskan* skrev på nätet

¹⁶ rechargenews.com 2013-01-06 + 01-25.

¹⁷ Cwifs olycksöversikt.

senare samma dag om mannen, som kom från Malmö: ”Mannen föll flera meter och landade på ett betonggol. Polisen larmades om fallet strax före klockan 01 på torsdagsmorgonen. [...] Ambulanshelikopter, räddningstjänst och polis larmades till platsen men mannens liv gick inte att rädda. När han kom till akuten hade han dött.” Fallet var 11 meter, enligt en annan källa.

Energibolaget Enercon åtalades för arbetsmiljöbrott först i tingsrätten 2013 och sedan i hovrätten 2015. Det blev friande domar i båda instanserna. Många medier publicerade notiser om rättegångarna. Färre skrev om olyckan när den ägde rum. Det var mer intressant att skriva om ett åtal där ett bolag riskerade att dömas till böter på två miljoner kronor, än vad det var att skriva om själva dödsolyckan i sig. Svenska tidningsredaktörer anser alltså inte att vindkraftsolyckor som orsakar död eller svåra skador har något större nyhetsvärde i sig.

I augusti 2013 rapporterades i *Östersunds-Posten* att energibolaget Enercon skulle åtalas för dödsolyckan i Strömsund, där en 31-årig montör avled. *TT* kablade det vidare och bland annat *Göteborgs-Posten*, *Aftonbladet* och *Svenska Dagbladet* skrev om det den 9 augusti. *GP* skrev att: ”Åklagaren anser att arbetsmiljöarbetet brustit och att Enercon genom olyckan gjort sig skyldigt till arbetsmiljöbrott. Fälls bolaget kan det bli tvunget att betala två miljoner kronor i böter.” Som sagt, så friades Enercon i två domar.¹⁸

Under hösten 2011 inträffade en klämolycka vid vindkraftverken i Gabrielsberget i Nordmaling. Omständigheterna var sådana att det blev fart på Arbetsmiljöverket, som under 2012 framförde hård kritik mot vindkraftsbolaget Enercon Energy Converter med krav på åtgärder. *Folkbladet* berättade att: ”Säkerhetsbrister på samma byggplats har tidigare lett till åtalsanmälan mot Enercon.” Tidningen anförde vidare att: ”Arbetsmiljöverket har också hotat med miljonvite och krävt en lång rad skärpningar av Enercons säkerhetsarbete vid olika vindkraftsbyggen efter bland annat en dödsolycka.”¹⁹

I september 2011 inträffade en vindkraftsolycka nära Lister-sjukhuset i Stevenage som ligger en bit väster om Lu-

ton. Ett rotorblad flög iväg och landade på en bil tillhörande en av de anställda.²⁰

I december 2011 sker två vindkraftsolyckor som uppmärksammas med bilder i brittisk press. Den ena olyckan är en vindkraftsturbin som störtar ner i marken nära en väg och den andra är en plötslig explosionsbrand i en turbin som orsakades av hårda vindar. Som en följd av uppståndelsen släppte branschorganisationen RenewableUK en rapport om de fem senaste årens olyckor och incidenter i Storbritannien. Siffrorna var chockerande höga och de flesta av olyckorna som sammanfattades i rapporten hade aldrig tidigare rapporterats i medierna. Antalet var 1500 olyckor och incidenter, vilket delat på de fem åren blir nästan en incident (eller noga räknat 0,82) per dag. Statistiken inkluderar 4 dödsfall och 300 kroppsskador. Olyckorna innefattar rotorblad som har träffat byggnader. I ett fall penetrerades ett hustak i en byggnad som användes som kontorslokal.²¹

Tisdagen den 11 oktober dog fem personer som krossades av en vältande arm från en 1000 Te-kran i samband med en övning inför en ceremoni när ett Sinovelkraftverk på 5MW skulle resas upp i Jiuguan i den kinesiska Gansuprovinsen.²²

Turbinolyckorna fortsatte i Kina under 2011, men i bolaget Sinovel fanns det medarbetare som aktivt arbetade med att avskräcka medier från att rapportera om olyckorna.²³

År 2012

I mars 2012 krockade en buss på en väg i Brasilien med en transport av en 40 ton tung sektion till ett vindkraftverk. 15 människor i bussen omkom på platsen och ytterligare två dog senare. Därtill skadades minst sexton personer.²⁴

Den 30 mars brann det i en Vestas-turbin i en vindkraftspark i Gross Eilstorf, som ligger mellan Hannover och Bremen. Det var den då nya V112-3.0-modellen, som enligt Vestas inte hade haft problem tidigare.²⁵ Och den 22 maj brann det i en Gamesa-turbin i vindkraftsparken i Worth County i Iowa. Den hade då varit igång i nästan tre år sedan parken stängdes för underhållsarbete i jun 2009. Ga-

²⁰ telegraph.co.uk 2011-12-11.

²¹ Ibid.

²² Cwifs olycksöversikt.

²³ rechargenews.com 2013-01-06 + 01-25.

²⁴ ecotretas.blogspot.com 2012-05-16.

²⁵ nawindpower.com 2012-04-03.

mesas talesman David Rosenberg uppgav att Gamesa inte hade haft något att göra med parken sedan maj 2011 då deras underhållskontrakt upphörde.²⁶

Den 17 juni 2012 utbröt en brand i ett vindkraftverk i Whitewaterområdet som ligger i Kalifornien öster om Cabazon och norr om Palm Springs. Branden spred sig i området och personer som ringde in larmsamtal från olika lokala vägar berättade efterhand att de såg flera vindkraftverk som brann. Men det blev ingen stor brand. Den begränsades till ett område på cirka 367 tunnland, vilket bara är 1,5 kvadratkilometer. Utredningen kom fram till att branden startade med en ljusbåge föranledd av utrustning och en generator som fanns inne i turbinhuset. Man påpekade också att marken kring kraftverken i området var brandsäkrat kring basen för varje enskilt vindkraftstorn, men att branden trots det tog fart i den kringliggande omgivningen.²⁷

Den 27 juli sprutade flammor ut ur en stor turbin i Tehachapiområdet ovanför Mojaveöknen och en annan brinnande vindkraftsturbin startade en gräsbrand i Södra Kalifornien den 2 augusti.²⁸

År 2013

Lördagen den 9 mars 2013 fallerade säkerhetsspärren på ett 21 meter högt vindkraftverk utanför Trelleborg. Det ledde till att kraftverket skenade i den hårda blåsten. *Helsingborgs Dagblad* berättar att ”en familj på en närliggande gård fick evakueras. Räddningstjänsten vågade sig inte i närheten av det skenande kraftverket. Först på söndagen var det över. Två vingar hade slitits loss, men bostaden skadades inte och ställningen stod kvar.” I *Kvällsposten* kunde man läsa att: ”Räddningstjänstens personal berättade att det lät som om en helikopter stod och hovrade nära marken.” Arbetsmiljöverket reagerade på händelsen med ett krav om att olyckan skulle utredas. De signalerade samtidigt att vindkraftsolyckorna ökar här i Sverige, men att de inte själva för någon statistik över dem.²⁹

Någon gång under år 2013 föll dessutom ”...en 20 ton tung vinge 120 meter [...] i samband med ett bygge, i Ockelbo i

²⁶ nawindpower.com 2012-05-24.

²⁷ sandiegofreepress.org 2012-08-01.

²⁸ eastcountymagazine.org augusti 2012.

²⁹ hd.se 2013-03-11 och expressen.se/kvalls-posten 03-11.

Gästrikland.²³⁰

Den 29 oktober 2013 dog två män på grund av ett eldhav i ett vindkraftverk i Ooltgensplaat i Nederland. Fyra män arbetade i olyckstornet. Två av dem, 19 och 21 år gamla, dog. Deras möjlighet att gå ner för innertrappan hindrades av branden. Den ena dog av hoppet eller fallet mot marken. Den andra dog av brännskadorna. Hans kropp hittades inne i turbinens förkolnade rester. Enligt bolaget Deltawind var orsaken till branden troligen en kortslutning.³¹

Vindkraftsindustrin har länge hävdat att turbinbränder är sällsynta. Men via Google kan vi alla hitta bilder och filmer från hela världen som visar många turbinbränder. Vestas turbiner har drabbats mycket. En turbinbrand år 2011 skyllde de på bromsproblem. År 2012 brann en av deras vindturbiner i Tyskland. Vestas skyllde då på en lös koppling som orsakade en ljusbåge. En liknande brand år 2012 skedde i en Vestas V-90-turbin i Spanien under ett underhållsarbete, och en annan brand orsakade samma år en turbinkollaps i Irland. I april 2013 brann en Vestas V-80-turbin i Ontario i Kanada.³² Eldhaven kan inte stoppas av brandkårerna även om de hinner fram till platsen innan det är över.

Ett annat bolag vars turbiner kan fatta eld är Gamesa. Den 22 maj 2012 brann en av deras turbiner i Iowa. Två av dem brann i Pennsylvania 2009 och en brann i North Alleghy Ridge år 2012.

Den 16 december 2013 brann ett vindkraftverk vid ett casino nära San Diego. Polisen blev nerringd av vittnen som såg det från sina bilar. Flera av dem berättade att det först var en explosion i turbinen och att händelsen fortsatte med en brand som spydde ut stora svarta rökmoln.³³

I nästa nummer av Contra tittar vi på några vindkraftsolyckor från 2014 fram till idag. Sedan avslutar vi denna serie med en fjärde artikel vars resonemang bygger på faktagenomgången.

³⁰ arbetarskydd.se 2016-04-17.

³¹ eastcountymagazine.org Okt. 2013, m.fl. källor.

³² eastcountymagazine.org Okt. 2013.

³³ nbcсандiego.com 2013-12-16.

Ingen fara med sommarens bränder i Brasilien

Det brasilianska folket fick nog av korrupta vänsterpresidenter och valde en pingstvän, militär och högerman till president, Jair Bolsonaro. Det dröjde inte många dagar innan vänstermedia och vänsterpolitiker världen runt började angripa både Brasilien och presidenten. Det är svårt att acceptera demokratin när medborgarna i fria val väljer någon annan än den man själv vill. Vi har i Europa sett det i både Polen och Ungern. Och nu är det dags för Brasilien.

Bolsonaro är nytillträd och har väl ännu inte hunnit utträta så mycket som man har att se fram emot. Hans val av finansminister bådär dock gott. Finansministern heter Paulo Guedes och är uttalad nyliberal. Bolsonaro själv har förklarat att han inte är kompetent som ekonom, men att han litar på Paulo Guedes, som är utbildad vid Chicago-universitet med bland andra Milton Friedman som lärare.

När det säsongsmässigt började brinna i Amazonas södra utkanter i somras blev kritiken mot Bolsonaro hård. Det verkade i många sammanhang som om bränderna var Bolsonaros fel och en del länder ville inte fullfölja ingångna avtal med Brasilien, på grund av påstått ointresse att bekämpa skogsbränderna. Frankrikes president Emmanuel Macron kom med en rad obestyrkta och falska påståenden om Brasilien, uppenbarligen avsedda för den inhemska franska opinionen. Macron ville också stoppa ikraftträdandet av ett handelsavtal mellan EU och Mercosur, där Brasilien är den ledande medlemmen.

Enligt NASA har de arealer, som årligen brunnit i världen minskat med 25 procent under perioden 2003–2015. Det torde kunna tillskrivas världens ekonomiska tillväxt.

Bränderna i Brasilien är av ungefär samma omfattning som tidigare år och orsakas av svedjebruk. Det vill säga bönder bränner skog för att få odlingsmark. Det är den ursprungliga (många tusen år gamla) förklaringen till att det finns så mycket odlingsmark och så lite skogar på den europeiska kontinenten. I Sverige var svedjebruk vanligt till för några hundra år sedan. Sedan en bonde svedjebränt en viss mark kunde den användas som jordbruksmark några år, varefter skogen tog tillbaka vad som gått förlorat (efter några

år var jordens näringsvärde reducerat).

I Brasilien har man de senaste femhundra åren sammanlagt endast omvandlat cirka 15 procent av urskogen till jordbruksmark. Men idag vill i-länderna gärna importera sojabönor och andra grödor från Brasilien.

Svedjebränderna äger rum i Amazonas utkanter. NASA-rapporter och foton visar att det snarare brinner mindre än när vänstermannen Lula var president.

I media världen runt har bilder spritts som ska väcka opinionen kring Amazonas. Men brandbilderna är inte alltid från Brasilien eller särskilt färska. En del bilder har varit tio år gamla, andra har kommit från länder som Indien och Sverige!

En del (inklusive president Macron) har talat om Amazonas som världens lunga, ansvarig för 20 procent av världens syreproduktion. Varifrån siffran kommer är oklart och president Macron har tvingats ta tillbaka sitt påstående. Dessutom är det naturligtvis så att de växter som odlas i svedjebruket också producerar syre på samma sätt som de uppbrända träden. Sedan 1982 (då satelliter togs i bruk för att granska jordens skogsutveckling) har jordens skogsareal ökat med 35 procent. Till en del i de områden som det då talades om som drabbade av ökenspridning!

I år har bränderna i Amazonas varit ungefär lika omfattande som vanligt. Och betydligt lägre än för tio-tjugo år sedan, åren 2003, 2004, 2005, 2006, 2007 och 2010 hade mer omfattande bränder i Amazonas än i år. Däremot har årets bränder i regnskogen i Afrika varit mer omfattande än brukligt, men där finns ingen nyliberal högerpresident att skylla på. *C G Holm*

Paulo Guedes, Brasiliens finansminister, utbildad i Chicago under Milton Friedman

Putins Ryssland utmanar Väst

Putins Ryssland är ett fenomen som inte så lätt låter sig inpassas i hävdvunna referensramar. Regimen i Moskva kan snarast betecknas som en hybrid med drag från såväl Tsarryssland som Sovjetunionen. Putinismen innebär inte bara en politisk och militär utan också en ideologisk utmaning för västvärlden. Det är av avgörande betydelse att Väst sätter sig in i denna utmaning om man skall gå segrande ur den pågående kraftmätningen med putinismen.

Professor John R. Schindler, en ledande amerikansk expert på militärhistoria och säkerhetsfrågor med tidigare erfarenhet från bland annat National Security Agency (NSA), gör i en rapport till det amerikanska försvarsdepartementet följande analys av Ryssland under Vladimir Putin (min översättning från engelska):

”Putins Ryssland är varken fritt i en västerländsk betydelse eller ofritt i sovjetisk mening, det är en hybridregim, en ’styrd demokrati’ av en egendomlig rysk sort där Ryssland hyllar aspekter av det tsaristiska arvet och även det kommunistiska; samtidigt kritiserar båda. Även om makten är centraliserad ’på toppen’ i Kreml, och regionala maktcentra bragtes under Moskvas klack under putinismens tidiga år, skulle det vara inkorrekt att säga att Putins regim äger sovjetsystemets långa armar under exempelvis Stalin.”¹

Väst och putinismen

Dagens Ryssland står i Schindlers perspektiv ej endast för en politisk och militär utan också för en ideologisk utmaning visavi den demokratiska och frihetliga västvärlden. Och trots att den västliga försvarsalliansen NATO fortsätter att dominera på många områden så har ryska framsteg inom områden av typ spionage, propaganda, artilleri, elektronisk krigsföring och terrorism resulterat i att det västliga försprånget tenderar att bli allt mindre och den militära sårbarheten allt ¹<https://20committee.com/2019/05/07/russian-activities-across-europe-a-contrarian-assessment/>

större.

”Dessutom”, konstaterar John R. Schindler i sin rapport, ”betyder västliga experters och regeringars ovilja att konfrontera de ideologiska – såväl som politiska och militära – aspekterna av vår rivalitet med putinismen att hotet för signifikanta väpnade konflikter ökar.”

Under perioden som ledde fram till den ryska annekteringen av Krim i Ukraina 2014 tenderade Moskva att alltmer på en ideologisk och andlig basis ta avstånd från den postmodernistiska västvärlden. Det blev allt tydligare att Putins Moskva ansåg sig vara överlägset det som dekadent betraktade Väst. Vid det årliga mötet med den Moskva-baserade tankesmedjan Valdaï Club 2013 gick Putin till frontalangrepp mot Väst, som han menade hade övergivit sina kristna ideal och höll på att upplukas av satanistisk gudlöshet och

tommy.hansson
@contra.nu

politisk korrekthet.²

Utgångspunkten för Rysslands känsla av moralisk överlägsenhet gentemot Väst är ett slags religiös mysticism, vilken kan härledas tillbaka till konflikten mellan den ortodoxa kyrkan och ”kättarna” i den romersk-katolska kyrkan som går omkring tusen år bakåt i tiden. Vladimir Putin söker framtona sig som en varmt troende ortodox kristen och låter sig gärna fotograferas tillsammans med den rysk-ortodoxa kyrkans ledande gestalter.

Kyrkan har svarat med att bli en av Kremls mest framträdande uppbackare liksom den tidigare backade upp kommunistregimen under sovjettiden. I dag utgör den ryska ortodoxin i praktiken statsreligion i Ryssland.

Religiös nationalism

Om vi får tro professor John R. Schindler har västvärlden otillräcklig kunskap om det ideologiska fundament som den ryska ortodoxin utgör i Putins Ryssland: ”Väst slår dövörat till inför denna berusande brygd av religiös nationalism som man ²<https://www.bbc.com/news/world-europe-24170137>

finner underlig och atavistisk, men den övertygar vanliga ryssar på ett sätt som aldrig bolsjevismen gjorde.”

Huruvida Putin själv är en äkta troende eller ej är enligt John R. Schindler irrelevant i sammanhanget – ortodoxin används i vilket fall som helst som en sköld för regimen i Kreml. Ett slags symbios föreligger mellan sekulärt och andligt av ett slag som inte är acceptabelt enligt västvärldens koncept om strikt åtskillnad mellan de båda sfärerna. Moskva har under senare år klagat att man, vare sig västvärlden inser detta eller ej, betraktar den pågående konflikten med Väst ur ett djupt ideologiskt perspektiv med rötter i religion och nationalism.

Enligt Schindler är det av avgörande betydelse att västvärlden i grunden förstår Putins ideologi, vad som motiverar den och varför den riskerar leda till ökad konfrontation med Väst.

Tjekan och tjekisterna

De ideologiska aspekterna av vad som kan kallas det nya Kalla kriget mellan Moskva och Väst innebär inte att det politiska, militära och säkerhetsrelaterade spelet har blivit mindre viktigt. De speciella säkerhetstjänsterna spelar i Putins Ryssland, liksom tidigare i de tsaristiska och kommunistiska samhällena, en mycket stor roll såväl inrikes- som utrikespolitiskt. Putin är själv en gammal KGB-officer och var 1998–99 chef för KGBs arvtagare FSB.

Faktum är att det är få ryska maktbärare som inte på ett eller annat sätt formats av den sovjetiska säkerhetsapparaten. Säkerhetstjänstemännen brukar kallas tjekister efter den så kallade Tjekan – Allryska extraordinära kommissionen mot kontrarevolution och sabotage – vilken grundades av V. I. Lenin (1870–1924) den 20 december 1917 i syfte att vara bolsjevikrevolutionens ”svärd och sköld”. ”Tjekans dag” firas alltså i Ryssland den 20 december.³

Tjekans förste chef var den polske ädlingen och kommunisten Felix Dzerzjinskij (1877–1926), vars staty fortfarande kan ses i en park i Moskva efter att fram till Sovjetunionens upplösning 1991 ha stått på Lubjankatorget utanför KGBs högkvarter med dess beryktade fängelse ³<https://sv.wikipedia.org/wiki/Tjeka>

i Moskva. I såväl Ryssland som Vitryssland finns ett antal platser och orter uppkallade efter denna tidigare sovjetkommunistiska chefsbodel. Att Putin hyser höga tankar om Dzerzjinskij framgår av att han 2014 lät uppkalla en elitavdelning inom polisen efter honom.⁴

Tjekan har under årens lopp ändrat namn till GPU, NKVD, NGB och KGB för att numera gå under beteckningen FSB, vilket är en förkortning för Ryska federationens federala säkerhetstjänst.

Militären – åter en kraft att räkna med

Den putinistiska regimen kan genom sitt betonande av säkerhetstjänsternas betydelse – förutom FSB finns den militära motsvarigheten GRU (Huvudstyrelsen för underrättelsetjänsten) – enligt professor John R. Schindler sägas uppfylla den tidigare partichefen Jurij Andropovs (1914–84) strävan att tjekisterna skall vara ledande överallt i det ryska samhället; Andropov var 1967–82 chef för KGB och 1982–84 sovjetisk partichef.

Den avgörande rollen i ”tjekiserandet” av Ryssland kreeras av FSB, vars nuvarande chef heter Aleksandr Bortnikov, som har en vida större betydelse än någon västlig motsvarighet. FSB är direkt underställt den federala regeringen och därmed i praktiken Vladimir Putin. FSB är Putin-regimens ryggrad, något som alla ryssar är noggsamt medvetna om. FSB kan anses vara ännu viktigare i dagens Ryssland än KGB var i Sovjetunionen, då den militära maktapparaten hade väl så stor betydelse.

Militären var den stora förloraren i Ryssland efter Sovjetunionens och kommunismens sammanbrott 1991. 2008 var den emellertid tillräckligt stark för att invadera Georgien och 2014 gick den in i Ukraina och annekterade Krimhalvön. Dessa offensiva operationer visade att den ryska militären åter är en kraft att räkna med. I dag, konstaterar Schindler i sin rapport, ligger den ryska krigsmakten före NATO när det gäller artillerikapacitet och elektronisk krigföring: ”Rysslands militär har fortfarande många problem med beredskap, korruption och moral jämfört med de flesta NATO-styrkor, men den är åter en kraft att räkna med.”

Vid en utdragen konflikt, menar Schindler, skulle NATO vara väl så konkurrens-

⁴<https://blogs.abo.fi/historia/2014/09/27/dzerzjinskij-bodeln-kommer-igen/>

Rysk luftlandsättningsgrupp

kraftigt som den ryska krigsmakten, men i korta alternativt medellånga konflikter har Ryssland övertaget.

Putin – en hårdhudad realist

Professor Schindler anser till yttermera visso att den segdragna konflikten i Ukraina har en andligt betonad betydelse för Putin-regimen, som ingalunda drar sig för att av ideologiska skäl utmana västvärldens intressen – en västvärld som i Moskva betraktas som hopplöst dekadent och mer eller mindre lierad med Satan själv.

Propaganda av detta slag kan förefalla löjväckande i det sekulära Väst men går i hög grad hem i det av den ortodoxa tron präglade Ryssland. Vladimir Putin själv är, oavsett tro, en hårdhudad realist vilken trots offensiva operationer likt dem i Georgien och Ukraina förstår vikten av att vid behov iaktta försiktighet. Detta förklarar varför han 2014–15 motsatte sig generalstabens önskemål att utvidga kriget i Ukraina trots att en strategisk seger över Kiev låg inom räckhåll.

Schindler framhåller: ”Vi bör inte förledas tro att Putin en dag kommer att vakna upp och besluta sig för att utlösa ett allomfattande krig med NATO, men riskerna för att detta kan inträffa på ett slumpartat sätt ökar efterhand som båda sidor blir allt tröttare och benägna att låta sig provoceras.”

Putin har ingen önskan att återupprätta vare sig Sovjetunionen eller det gamla tsardömet, menar Schindler, men däremot accepterar han inte gränsdragningarna efter 1991 som slutgiltiga. Han kommer aldrig att överge Krim, men kan förmodligen tänka sig någon form av förhandlad uppgörelse med Ukraina, förutsatt att en

sådan sker helt på Moskvas villkor. Putin ser såväl Ukraina som Belarus (Vitryssland) som Rysslands intressesfärer.

”I grunden vill Putin att Ryssland skall respekteras som en stormakt, den historiska och geografiska härskaren över östra Europa... Putin och hans regim betraktar den Europeiska Unionen med öppet förakt under det att Kremls bedömning av de baltiska staterna är att de inte är länder i den betydelse Ryssland är det.”

Öka förståelsen

John R. Schindler gör bedömningen att Rysslands nuvarande betydande ekonomiska problem, till stor del orsakade av utländska sanktioner efter annekteringen av Krim, kommer att göra Kreml mer – inte mindre – benäget för politisk och militär äventyrlusta. Putin vill inte ha ett fullskaligt krig i Europa, men rysk aggressivitet i Baltikum i allmänhet och Estland i synnerhet ökar i en nära framtid riskerna för ett sådant.

Inget tyder heller på att Putins regim kommer att upphöra med sin ”speciella” krigföring i form av spionage, desinformation, cyberattacker, propaganda samt terrorism inklusive politiskt betingade mord utomlands.

I ett långsiktigt perspektiv vill Moskva göra slut på NATOs, EUs och USAs inflytande och närvaro i sitt närområde. Inte bara de baltiska staterna Estland, Lettland och Litauen ligger därvidlag i farozonen, utan även Belarus. NATO och USA måste vara förberedda på detta, och det viktigaste steget för att åstadkomma en god beredskap är att kraftigt öka förståelsen för den nationalistiska ideologi med religiösa förtecken som präglar makthavarna i Kreml.

Läsvärt om klimatet

Under det senaste halvåret har det kommit tre böcker som behandlar klimatfrågan ur olika aspekter. Alla tre är skarpt kritiska mot klimatalarmismen, men har delvis olika angreppssätt. Professorn i dynamisk meteorologi Lennart Bengtsson är en av vårt lands främsta klimatexperter. Han har skrivit boken *Vad händer med klimatet* (Karneval förlag). Elsa Widding har arbetat både i regeringskansliet och i flera av de stora energibolagen. Hon reagerade mot den oseriösa informationen i klimatfrågan, sa upp sig och skrev boken *Klimatkarusellen, vilka frågor kan besvaras?* som hon gett ut på eget förlag. Slutligen har vi geologen Gregory Wrightstone som i diagram och i punktform visar hur felaktiga utgångspunkter har drivit fram den nuvarande klimathysterin, detta i boken *Inconvenient Facts. The science that Al Gore doesn't want you to know*.

Lennart Bengtsson har forskat om klimatet i mer än sextio år och bland annat varit chef för European Centre for Medium-Range Weather Forecasts, International Space Science Institute och Max Planck Institute for Meteorology. Han är en av de främsta klimatexperterna i Sverige. Han är långtifrån säker i sina uttalanden, utan visar trots sin bakgrund och sina akademiska meriter en viss återhållsamhet inför att förutsäga den framtida utvecklingen. Boken är rikligt försedd med diagram över viktiga klimatvariabler och förklarande teckningar till hur energiflödena fungerar på jorden, i haven och i atmosfären.

På några punkter är Lennart Bengtsson reservationslös. Till exempel när han säger att människans påverkan på jordens klimat är försumbar. ”Jämfört med växthuseffekten är det direkta värmebidraget från den mänskliga energiproduktionen försumbart”. Vi ska däremot vara mycket tacksamma för den naturliga växthuseffekten. Om vi inte hade den naturliga växthuseffekten skulle medeltemperaturen på jorden hålla sig kring -41 grader (för Venus -18 grader och för Mars -72 grader). Sverige (med Stockholm på

drygt 59 graders nordlig längd), har ett bister klimat. Men det underlättas av att vädersystemen för upp varmare luft från sydligare breddgrader.

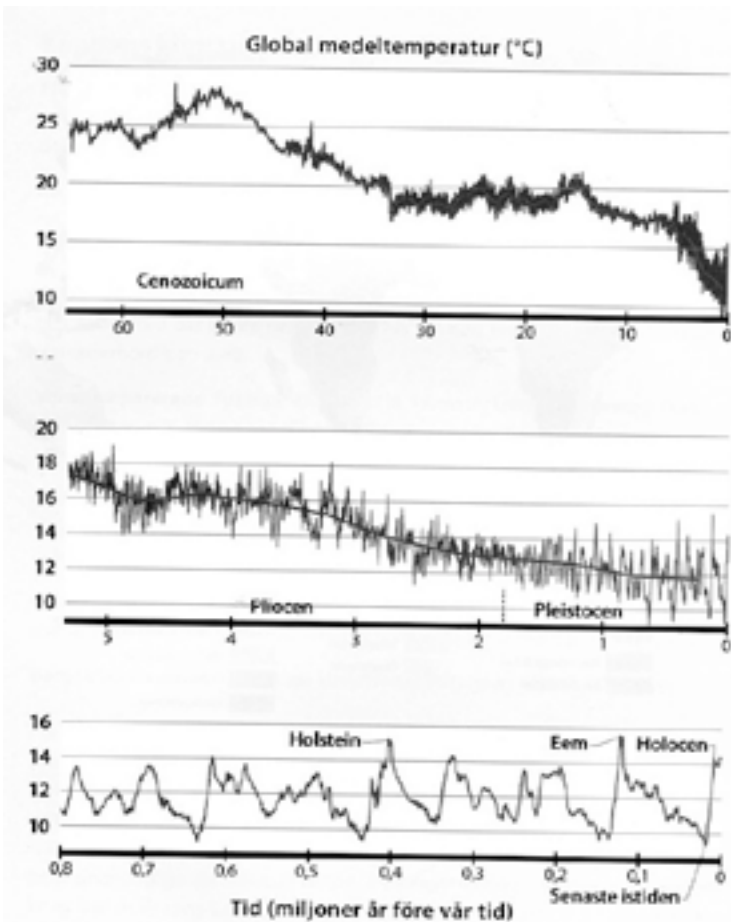
Genom analyser av djur- och växtliv har vetenskapen lyckats fastställa klimatet på jorden under de senaste 65 miljoner åren. Under den perioden har temperaturen minskat från 25 grader vid periodens början till 10 grader under den senaste istidens höjdpunkt (för 26 500 år sedan) och cirka 14 grader idag. Då, för 65 miljoner år sedan, var koldioxidhalten mycket högre än idag, ja cirka sex gånger så hög. Under de senaste årmiljonerna har jorden haft återkommande istider, som varat i kanske 100 000 år med uppehåll på cirka 10 000 år. Istiderna förklaras enligt Bengtsson främst av solen, jordens bana runt solen och solens aktiviteter. Varmast hade vi för cirka 8 000 år sedan, då temperaturen låg långt över dagens. Temperaturen har sedan dess varierat med både varmare och kallare perioder, dock utan att det blivit någon inlandsis på annat än Grönland och Antarktis. Man brukar tala om den romerska värmeperioden (århundradena närmast efter Kristi födelse), kallperioden mellan 450 och 950, en av de värsta i mänsklighetens historia när det gäller svält och krig, den medeltida värmeperioden 950–1250, som gick över i ”Lilla istiden” mellan 1350 och 1850. Sedan dess har temperaturen ökat, en ökning som började långt innan människans utsläpp av koldioxid i atmosfären. Sedan 1850 har medeltemperaturen på jorden ökat med ungefär en grad, men det var först i mitten av 1900-talet som människans utsläpp av koldioxid tog fart. Det finns inget påvisbart samband mellan koldioxidutsläppen och temperaturen. Till exempel härrör de flesta värmerekorden från 1930-talet, därefter gick temperaturen ner samtidigt som koldioxidutsläppen ökade kraftigt. Den sjunkande temperaturen mellan 1945 och 1975 fick många att i början av 1970-talet varna för den annalkande istiden, men nedgången byttes i en uppgång som förorsakade den nu aktuella klimatalarmismen, trots att

temperaturen i stort sett varit oförändrad under de senaste tjugo åren.

Lennart Bengtsson sammanfattar den nuvarande situationen i Sverige enligt följande: ”De svenska koldioxidutsläppen 2017 motsvarar 11,5 Mton kol eller 42 Mton koldioxid, vilket är något mer än en tusendel av det globala utsläppet. Eftersom den svenska skogen växer i omfattning hamnar i stort sett de svenska nettoutsläppen på noll. För tillfället är därför Sverige koldioxidneutralt.” Det svenska koldioxidutsläppet på 42 Mton ligger ganska stabilt och motsvarar en tjugofemtedel av den årliga globala ökningen av koldioxidutsläppen.

Han tar även upp de extrema vädersituationerna och konstaterar att det inte blivit vanligare med extremväder och att fundamenta talar för att det tvärtom borde bli mindre extremväder. Om temperaturen går upp över de nordliga breddgraderna blir de temperaturskillnader som skapar stormar och orkaner mindre mellan de nordliga breddgraderna och de tropiska breddgraderna. Sammanfattningsvis är Lennart Bengtssons förhoppning att dagens ungdomar inte tar för mycket intryck av skräckberättelserna om framtiden. Det finns i själva verket gott hopp om framtiden, även om vissa domedagsprofeter vill återinföra gamla krigstida ransoneringar. ”Dessbättre finns det inga tecken ännu på att jordens klimat på kortare sikt förändras på ett sätt som innebär några allvarliga farhågor. Jordens temperatur har förvisso ökat med cirka 1 grad C och kommer sannolikt att öka med ytterligare någon grad eller två under detta sekel”. Dessutom är det enligt Bengtsson futilt att tro att man verkligen skulle kunna påverka klimatet om man så ville.

Elsa Widding blev känd när hon protesterade mot Vattenfalls köp av det nederländska energibolaget Nuon. Hon arbetade då på finansdepartementets enhet för statliga företag och menade att den planerade investeringen av skattebetalarnas pengar i Nuon aldrig skulle löna sig. Hon fick mer än rätt, eftersom det i

Jordens medeltemperatur är ännu inte uppe vid vad som gällde vid den senaste mellanistiden, Eem. Ur Lennart Bengtssons bok.

backspiegeln visat sig vara den sämsta affären som någonsin gjorts av ett svenskt bolag (näst värst är Vattenfalls köp av tysk kol- och kärnkraft). Hon har utöver vid departementen arbetat både vid Vattenfall och Fortum, två av de tre största energibolagen i Sverige.

Elsa Widding förfasades över hur miljardrullningen med skattebetalarnas pengar tog ny fart med huvudlösa "klimatsatsningar" för miljarder, när pengarna mycket bättre kunde användas för att lösa verkliga problem, som exempelvis angripa farliga miljöutsläpp istället för en meningslös klimatpolitik. Hon upprördes över de regelbundna och felaktiga klimatlarmen i *Dagens industri*, *SvD* och *Sveriges Radio*. För henne var det ofattbart att någon kunde gå på vad som skrevs i media. "Trots att vi vet att koldioxidhalten i atmosfären är historiskt låg ur ett geologiskt perspektiv, att koldioxidhalten varit många gånger högre under riktigt kalla perioder och att människans andel av den totala mängden koldioxid som emitteras till atmosfären stått för under 5 procent, så väljer vi ändå att

tro att det är just den delmängd gas som kommer från just oss som gör den stora skillnaden för hur klimatet utvecklas framöver... Visst har temperaturen varit ökande sedan 1880 eller egentligen sedan 1695 men finns det verkligen någon korrelation med uppmätt halt av koldioxid? Detta är högst tveksamt och det tycks inte finnas någon korrelation med havsnivåhöjningar heller."

"Trots att vi bara har funnits på jordklotet cirka 200 000 år, det vill säga ett kort ögonblick i jordens omvälvande historia, så är vi beredda att snabbt sluta att använda fossil energi, hindra människor från att lämna ett liv i misär och fattigdom, bara planeten lovar att inte straffa oss med en något varmare värld. Klimatet ska vara så som vi minns det." "Har det inte blivit cirka två miljarder färre fattiga under senare år till följd av just ett varmare klimat? Inte var det väl så mycket bättre förr, när världen var lite kallare? Trots att vi vet från en rad utredningar att det idag är långt fler som dör av kyla än av värme så är det tydligen en ännu kallare värld som de flesta ser som eftersträvsvärt..."

Man pratar alltid om uppvärmning sedan förindustriell tid, som tillhörde den lilla istiden, som om den vore någonting negativt, fastän vi vet att planeten har blivit grönare med många positiva konsekvenser som följd och nästan inga negativa." Klimatalarmisten Al Gore visar på likheterna mellan kurvorna för temperatur och koldioxidhalt. Men det är ett enkelt genomskådat fel i hans sammanläggning. Temperaturen går före koldioxidhalten. Det är inte koldioxidhalten som påverkar temperaturen utan precis tvärtom.

Kraven på minskade utsläpp för att förhindra temperaturökningar kräver drakoniska regleringar och begränsningar för mänsklighetens utveckling. Ändå uppskattar dansken Bjørn Lomborg att ett genomförande av alla de åtgärder som föreskrivs i Parisavtalet från 2015 enbart skulle medföra en minskning av temperaturen med 0,2 grader vid kommande sekelskifte. Och detta till gigantiska kostnader, för Europa uppskattningsvis 60.000 kronor per medborgare och år! Elsa Widding ser gärna en ökning av medeltemperaturen på två grader (som politikerna försöker undvika) eller varför inte fyra grader? Då skulle vi vara tillbaka till den temperatur som gällde för 8000 år sedan, då mänskligheten upplevde en blomstringsperiod. Under den förra mellanistiden var det för övrigt 8 grader varmare än idag, men då fanns det knappt någon mänsklighet (trots att det var 8 grader varmare än idag så smälte bara 25 procent av inlandsisen på Grönland).

Det finns forskare som hävdar att solens utveckling är många gånger mer betydelsefull för klimatet än människans beteende. En av dessa forskare är Valentina Zharkova vid Northumbria University i nordöstra England. Hon menar att nästa solcykel kommer att bli betydligt svagare än den förra och att vi redan om ett par år kommer att drabbas av en betydande temperaturnedgång. En solcykel varar i 33 år och om Zharkovas modell stämmer (den stämde utmärkt för solcykel 24, nu talar hon om solcykel 25) kan vi vänta oss ett kallare klimat med början redan 2021.

Ett av de märkligaste inslagen i dagens klimatalarmism är "konsensus" inom vetenskapen. Vetenskapen är ingen politisk omröstning utan vetenskapen går ut på att bevisa att en hypotes inte är fel. Lyckas man bevisa att hypotesen är fel faller den och man får leta efter en ny. De stora vetenskapliga genombrotten har gjorts

Tre läsvärda böcker om klimathysterin.

av vetenskapsmän som gått på tvären och ifrågasatt den gällande "sanningen". Galileo Galilei är det mesta kända exemplet. Han vände sig mot inte 97 procent av de dominerande vetenskapsmännen utan mot 99,9 procent. Och likafullt var det Galilei som hade rätt. Under senare år har vi till exempel haft "konsensus" om döende skogar och ökenspridning. Idag går utvecklingen åt rakt motsatt håll. Jorden blir grönnare både genom tillväxten

i skogarna och genom att öknarna krymper och ersätts av savann. Det tog emot när FN-apparaten skulle vända i fråga om ökenspridningen. Alltför många inom FN-hierarkin och bland entreprenörer som hakat på hade alltför mycket att förlora på att de påkostade programmen mot ökenspridning skrotades. Men verkligheten tog över. Så kommer rimligen att ske också på klimatområdet, frågan är bara hur många miljarder det har kostat

mänskligheten fram till dess. Det är ansvarslost att spendera miljarder på meningslösa åtgärder menar Widding. Varför vilseleder vi våra barn? frågar Elsa Widding avslutningsvis. Vi borde veta bättre.

Gregory Wrightstone sammanfattar sina synpunkter i 60 punkter där klimatalarmisterna har fel. Det är en systematisk genomgång med mycket fakta och många diagram. En del av punkterna har redan behandlats

i beskrivningen av Bengtssons och Widdings böcker ovan. Mer kommer i ett senare nummer av Contra. C G Holm

Lennart Bengtsson: Vad händer med klimatet? En klimatforskarens syn på jordens klimat. Karneval förlag.

Elsa Widding: Klimatkarusellen Vilka frågor kan besvaras? Elsa Widding AB.

Gregory Wrightstone: Inconvenient Facts. The science that Al Gore doesn't want you to know. Silver Crown.

CONTRA

5 1994...

Nordkoreas diktator Kim Il-sung hade just avlidit och föga kunde man ana att både hans son och sonson skulle föra diktaturen vidare och att situationen skulle vara i stort sett oförändrad i landet efter tjugofem år. Contra kunde visserligen varna för att sonen Kim Jong-il var både mer oberäknelig och bisarr än sin pappa. Och då stod på den äldre Kims meritlista att ha beordrat sina utländska ambassader att handla med alkohol, tobak och smycken för att tjäna in hårdvaluta till landet. I Stockholm avslöjades affärerna 1976.

I serien om de före detta Sovjetrepublikerna behandlades Vit-

ryssland (Belarus) där den förste postsovetiske presidenten Stanislav Sjusjkevitj helt misslyckats med sina försök att införa marknadsekonomi och avskaffa gammelkommunisternas inflytande. Det var gammelkommunisterna som drog längsta strået och sparkade Sjusjkevitj i januari 1994. Sedan juli 1994 styr gammelkommunisten Alexander Lukasjenka Belarus med järnhand. Whittaker Chambers var medlem i det amerikanska kommunistpartiet, men kom på bättre tankar och var en av de mest inflytelserika antikommunisterna under 1950-talet, bland annat genom sin berömda bok *Witness*, som

berättade om Chambers erfarenheter från sin tid som kommunist.

Vi behandlade också Sveriges extrema alkoholpolitik under rubriken "En sup om dagen gör dig friskare". Forskningsrön visade att mer alkohol (men i måttliga mängder) skulle vara främjande för folkhälsan. I artikeln behandlades även EUs betydelse för alkoholkonsumtionen och alkoholpriserna i Sverige. När Danmark anslöts till EU slutade man att köpa öl på Jylland (alla åkte till Tyskland och handlade), vilket ledde till drastiska skattesänkningar i Danmark, som i sin tur påverkade Sverige...

...för tjugofem år sedan